

Turistična zveza
Slovenije

Lipov List

avgust 2023

dobre zgodbe v slovenskem turizmu

Poština plačana
pri pošti 1102 Ljubljana

Digitalizacija v turizmu

Moj-izlet.si

Jubilejno leto za TD

Moja dežela – lepa in gostoljubna

**I FEEL
SLOVENIA**

GLASUJTE ZA SVOJE IZBRANCE!

Vseslovenski natečaj Moja dežela – lepa in gostoljubna je v polnem teku. Naše komisije si bodo še do sredine septembra ogledovale slovenska mesta, vasi, kraje, glampinge, kampe, hostle in tematske poti ter mestna, trška in vaška jedra. Do sredine septembra bodo prečesali Slovenijo in ocenili 35 izletniških točk, 21 izletniških krajev, 28 mest ter 19 jeder, 8 turističnih krajev, 8 zdraviliških krajev, 10 mladinskih prenočišč, 18 kampov in glampingov ter 26 tematskih poti.

Letošnja akcija je osredotočena na promocijo našega novega digitalnega produkta – Moj izlet.si, ki omogoča načrtovanje še neodkritih doživetij in vročih destinacij. Vse popotnike tako vabimo, da sledite objavam Turistične zveze Slovenije, saj vsak teden razkrivamo nov namig za izlet po meri domačinov.

Vljudno tudi vabljeni, da na spletni strani oddate svoj glas za tiste slovenske kraje, ki so vam najbolj pri srcu: <https://turisticna-zveza.si/>.

Glasovanje bo potekalo od 20. julija do vključno 8. septembra 2023.

Na naši spletni strani lahko svoj glas oddate enkrat na dan v vsaki posamezni kategoriji:

- NAJlepše – NAJgostoljubnejše večje mesto,
- NAJlepše – NAJgostoljubnejše srednje mesto,
- NAJlepše – NAJgostoljubnejše manjše mesto,
- NAJlepši – NAJgostoljubnejši zdraviliški kraj,
- NAJlepši – NAJgostoljubnejši turistični kraj,
- NAJlepši – NAJgostoljubnejši izletniški kraj,
- NAJlepše – NAJgostoljubnejše mestno/trško/vaško jedro,
- NAJ tematska pot,
- NAJ kamp,
- NAJ glamping,
- NAJ mladinsko prenočišče,
- NAJ izletniška točka.

Tisti z največjim številom glasov bodo prejeli posebno priznanje za NAJlepši – NAJgostoljubnejši kraj po izboru ljudi.

Slovesna podelitev priznanj pod častnim pokroviteljstvom predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar bo potekala v okviru Dnevoev slovenskega turizma, med 13. in 15. novembrom 2023 v Novi Gorici.

Za udobno, prijetno in varno ocenjevalno izkušnjo skrbijo pri Špan Centru mobilnosti, kjer so nam omogočili sponzorski najem avtomobilov, ki jih boste prepoznali po nalepki Turistična zveza Slovenije in Moj izlet.

KAZALO

INTERVJU	4–6
Petra Stušek, Turizem Ljubljana: »Smo prejemniki priznanja za najboljše evropsko mesto na področju digitalnih rešitev.«	
DIGITALIZACIJA	7–25
Mojster Plečnik Umetna inteligenca in turizem Moj-izlet.si: najboljše baza turistične ponudbe v Sloveniji Lokalna doživetja na dlani Digitalizacija v gorskem svetu Prihodnost turizma v soteski Vintgar TD Vurberg v duhu digitalizacije Digitalna postaja na gradu Sevnica 'Dobrodošli na vasi' Digitalizacija v čebelarstvu Kozmus Jamski turizem in digitalizacija Izlet za splet	
TURISTIČNI PODMLADEK	26–38
Za mlade je digitalizacija mačji kašelj	
TZS	27–31
Koledar dogodkov 70. let TD Zbilje 60. let TD Pišce 40. let TD Dravograd	
TURISTIČNI DROBNOGLED	32–33
Majhna vas na koncu sveta	
MOJA DEŽELA – LEPA IN GOSTOLJUBNA	34–35
Na pragu burje	
NAMIG ZA IZLET	36–40
Kobjeglava in Tupelče skozi čas Na vzpetino Krvavica na ogled sokola selca Outdoor Črna na Koroškem V Malečnik na praznično mašo	
KJER JE ZDRAVJE DOMA	41
Smejalna terapija v turizmu	
AKTUALNO	42
MOS Celjski sejem d.d.	

Prihodnja številka Lipovega lista bo izšla v prvi polovici oktobra. Sporočila o novostih na območju delovanja vašega društva najpozneje do 10. septembra 2023 pošljite na elektronski naslov: info@turisticna-zveza.si, napovedi prireditev pa pridno vpisujte na našo spletno stran.

UVODNIK

Drage bralke, cenjeni bralci!

V slikovitih pokrajinah Slovenije, kjer se lepote narave prepletajo z bogato kulturno dediščino, se odvija novo poglavje, ki ga zaznamuje globok vpliv digitalizacije na turistično industrijo. Ko vstopamo v obdobje inovacij, smo priča obljubam in izzivom, ki spremljajo tehnološki napredek.

Digitalna preobrazba v turizmu je dozorela in je že vplivala na celotno turistično pokrajino. Spletne rezervacijske platforme, virtualna doživetja ter druge digitalne rešitve so potnikom nedvomno olajšale potovanja. Tudi Turistična zveza Slovenije je pred poletno turistično sezono poskrbela za uporabnikom prijazno odkrivanje skritih kotičkov Slovenije z novim digitalnim produktom – Moj-izlet.si, ki omogoča načrtovanje še neodkritih doživetij in vročih destinacij z vsakoletnega natečaja Moja dežela – lepa in gostoljubna. Odkrivajte Slovenijo kot da ste doma povsod!

Toda ob zmagovalstvu digitalizacije je treba ostati previden. Vedno večja odvisnost od tehnologije lahko predstavlja izziv za ohranjanje neokrnjene narave in pristnega čara Slovenije. Iskanje ravnovesja med priročnostjo digitalnih orodij in ohranjanjem okolja mora biti v ospredju naših skupnih prizadevanj.

Dobro prakso na tem področju že imamo, predstavlja jo projekt Planinstvo 4.0., s katerim je Planinska zveza Slovenije vzpostavila platformo za digitalno participatorno planinarjenje ter spletno aplikacijo za digitalno spremljanje obiska planinskih poti, saj huda preobremenjenost občutljivih gorskih ekosistemov in presežene nosilne zmogljivosti območij zahtevajo nove ukrepe za učinkovito razpršitev in pravočasno preusmerjanje tokov planincev. Glavni cilj je usmerjanje obiska brez prepovedi in kupovanja vstopnic.

Z nadaljnjim razvojem tehnologije bodo potniki iskali personalizirana in poglobljena doživetja. Združitev digitalnih inovacij s tradicionalnim gostoljubjem bo na novo opredelila turistično pokrajino in omogočila še globlje vrednotenje slovenskega kulturnega bogastva in naravnih čudes.

Turistična zveza Slovenije ima ključno odgovornost pri usmerjanju v trajnostno in tehnološko napredno prihodnost. Sodelovanje pri izkoriščanju digitalizacije pri ohranjanju in promociji nedotaknjenih pokrajin in biotske raznovrstnosti v državi bo ključnega pomena.

Potencial digitalizacije za varstvo narave je v njeni zmožnosti spodbujanja odgovornih potovalnih praks, ekološko ozavešenih nastanitev in oglično nevtralnih pobud. Poudarjanje pomena odgovornega turizma prek digitalnih kanalov lahko med potniki spodbudi občutek za skrb nad skupnim dobrim in jih s tem navdihne, da pozitivno prispevajo k ohranjanju naravnih lepot Slovenije.

Turistična zveza Slovenije mora skupaj z deležniki v panogi zagotoviti, da bo prihodnost domačega turizma tako tehnološko napredna kot tudi okolju prijazna, naš glavni moto pa mora še vedno ostati: Turizem smo ljudje! Dobrega turističnega delavca in gostoljubnega domačina pač ne more nadomestiti noben klepetalni robot ali virtualni pomočnik, ki ga vodi umetna inteligenca.

Polona Freljh,
urednica

Petra Stušek, direktorica Turizma Ljubljana

Petra Stušek, direktorica Turizma Ljubljana

»Smo prejemniki priznanja za najboljše evropsko mesto na področju digitalnih rešitev.«

Kako je digitalizacija vplivala na turistično industrijo v Ljubljani? Ali lahko navedete primere inovativnih digitalnih pobud, ki so izboljšale izkušnjo obiskovalcev?

Digitalizacija je na turistično industrijo v Ljubljani vplivala na več načinov. Eden od večjih projektov je bila zagotovo digitalizacija Plečnikove dediščine, katere končni produkt je izkušnja arhitektoev projektov in vizij v navidezni resničnosti. (Več o projektu na strani 7.). Projekt digitalizacije Plečnikove dediščine je bil tudi večkrat nagrajen: prejel je nagrado Evropske mreže za kulturni turizem in prispeval k uvrstitvi Ljubljane na seznam Top 100 Destination Sustainability Stories, s čimer je ta postala edino mesto na svetu, ki je ta naslov prejelo že osmič, prepričal je komisijo na tekmovanju digitalnih presežkov Slovenije WEBSI, doživetju Mojster Plečnik pa je Slovenska turistična organizacija podelila znak Slovenia Unique Experiences za petzvezdično doživetje.

Med digitalnimi pobudami, ki izboljšujejo izkušnjo obiskovalcev na destinaciji, so tudi različne aplikacije, ki uporabnikom omogočajo preprostejšo plačevanje storitev. Vse pogosteje so v uporabi tudi QR-kode. Gostinski obrati jih uporabljajo namesto fizičnih cenikov na zunanjih mizah, v Turističnem informacijskem centru Ljubljana

(TIC) pa smo jih namestili na zunanost prostorov in opremili z uporabnimi turističnimi informacijami, da so te obiskovalcem na voljo tudi po zaprtju TIC-a. S tovrstnim načinom obveščanja smo začeli že v času epidemije covid 19, ko je bil razmah digitalizacije dodatno uporaben. Javno življenje je bilo namreč zaustavljeno, gibanje pa omejeno na občine oziroma regije. Mimoidoči so lahko tako skenirali nasvete na sicer zaprtem TIC-u, katere koticke obiskati znotraj meja občine, saj drugih informacij razen spletnih strani ni bilo na voljo.

Vse pogostejši je tudi trend digitalizacije namestitvenih obratov. Ljubljanski hoteli uporabljajo digitalna orodja, ki jim omogočajo hitrejšo pripravo ponudb za rezervacije, komunikacijo med hotelom in gosti, zbiranje ustreznih podatkov o zasedenosti in navadah gostov, da tako lažje in hitreje prilagodijo svoje poslovanje. Za vse deležnike so pomembni tudi odzivi na spletu, saj se tisti, ki dobivajo dobre odzive in ocene, tudi lažje promovirajo. Deležniki za pridobivanje odzivov uporabljajo elektronska sporočila po končanem obisku, obiskovalce nagovarjajo tudi s QR kodami in NFC-karticami, ki jih uporabniki preprosto preberejo s svojim telefonom in komentar podajo takoj, ko je njihova izkušnja še sveža.

Katere strategije ste izvajali za promocijo Ljubljane kot digitalno napredne turistične destinacije? Je to pripomoglo k vzponu Ljubljane na globalnem turističnem zemljevidu?

Z vidika promocije lahko rečemo, da je večina sredstev za oglaševanje usmerjena v spletno in digitalno oglaševanje, kjer delujemo po principu kombinacije različnih spletnih platform (Google Ads, Meta, sožitno oglaševanje, programatično oglaševanje, neposreden medijski zakup). Povezujemo se z različnimi spletnimi portali, kanali OTA, aktivno komuniciramo na različnih družbenih omrežjih, lani smo aktivirali tudi vse bolj priljubljeno omrežje Tik Tok. Komunikacijo na omrežjih in naši spletni strani, ki je primarni kanal komunikacije destinacije, smo nadgradili tudi s klepetalnim robotom. Pomembno je, da je komunikacija dvosmerna, za kar so tovrstne rešitve in družbena omrežja še posebej primerna. Hkrati so na naši spletni strani že na voljo različni obrazci, prek katerih lahko z nami hitreje v stik stopijo tuji novinarji in vplivneži, v prihajajočem letu pa bomo nadgradili še podstran prireditvev, da jih bodo lahko organizatorji sami vnašali v naš portal, kar bo povečalo ažurnost objav. Svoje publike aktivno nagovarjamo tudi z rednimi e-novičniki po posameznih področjih. Ne nazadnje je bila Ljubljana za svoja prizadevanja na področju pametnega turizma tudi večkrat nagrajena, med drugim je prejela priznanje za najboljše evropsko mesto na področju digitalnih rešitev.

Kakšno vlogo ima tehnologija pri privabljanju in angažiranju turistov v Ljubljani? Kateri ukrepi so bili sprejeti za izkoriščanje digitalnih platform in orodij za promocijo edinstvene ponudbe mesta?

Digitalizacija je pomembna tudi na področju zagotavljanja storitev. V času epidemije je Turizem Ljubljana lansiral spletno trgovino spominkov, ki jo zdaj aktivno ureja in promovira, nagrajena pa je bila tudi z nagrado websi, prav tako so vsa vodstva in programi zavoda dostopni prek spletnih rezervacijskih sistemov. Zadnji od pomembnejših projektov digitalizacije je omogočanje elektronske uporabe Turistične kartice Ljubljane prek mobilne aplikacije Urbana Javnega podjetja Ljubljanski potniški promet.

V digitalne rešitve se usmerjamo tudi z uporabo različnih aplikacij in zemljevidov, ki posamezna področja ali dogodke predstavijo na interaktiven, uporabniku prijazen način. Ker je video v zadnjih letih vedno bolj priljubljen medij za komuniciranje, vse več sredstev usmerjamo tudi v videoprodukcijo za predstavitev posameznih produktov ali področij, ki služijo kot popestritev vsebin na naši spletni strani, za komunikacijo na družbenih omrežjih in v oglaševalskih kampanjah. Naš trud prepoznavajo tudi strokovnjaki za digitalno komuniciranje, saj smo v zadnjih letih zanje prejeli številne domače in tuje nagrade, kot so diggig, sporto, zlati nagradi na tekmovanju The Golden City Gate in The Travel Marketing Award.

Na kakšen način je digitalizacija pripomogla k izboljšanju trajnostnih in okoljskih vidikov turizma v Ljubljani?

V turizmu z digitalizacijo in novimi tehnologijami prispevamo k popolni uporabniški izkušnji, ki se začne že s ciljnim digitalnim oglaševanjem destinacije, omogočanjem spletnega nakupa vozovnic, doživetij, namestitve, obiska znamenitosti in doživetij. Na destinaciji je to brezkontaktna prijava v namestitveni obrat, listanje po digitalnih menijih, brezgotovinsko poslovanje, spremljanje zasedenosti atrakcij, uporaba turistične kartice ter ocenjevanje izkušenj na spletnih platformah. V ozadju pa poteka zbiranje podatkov, ki jih podjetja in destinacije obdelujejo in na podlagi njih pripravljajo trajnostne razvojne rešitve in nadaljnje oglaševalske akcije.

Digitalizacija in trajnost gresta z roko v roki. Trajnosti in zdaj nadgrajenega koncepta regenerativnosti si ne moremo predstavljati brez digitalizacije. Ta nam omogoča merjenje in spremljanje

podatkov in stanja na trgu ter pravočasno in pravilno ravnanje. Prav tako omogoča boljše načrtovanje poti obiskovalcem, nam pa usmerjanje turističnih tokov skozi različne digitalne produkte, kot so aplikacije, družbena omrežja in turistična kartica. Obiskovalce prek digitalnih kanalov že pred prihodom informiramo o trajnostnih rešitvah in praksah v Ljubljani ter jih spodbujamo k odgovornemu raziskovanju destinacije.

K izboljšanju trajnostnih in okoljskih vidikov prispevajo tudi hibridni poslovni dogodki, ki združujejo fizično prisotnost udeležencev na kraju dogodka in sodelovanje preko spletnih platform. To lahko prispeva k manjši obremenitvi okolja, nižjem ogljičnem odtisu zaradi manj potovanj, manjši količini odpadkov in porabi vode itd. Hkrati hibridni dogodki omogočajo večjo dostopnost udeležencem, ki se jih zaradi razdalje ali drugih omejitev ne morejo fizično udeležiti.

S kakšnimi izzivi se je Ljubljana soočila v procesu digitalizacije turistične industrije in kako ste se spopadli s temi izzivi?

Digitalizacija in nove tehnologije, kot so mehansko učenje, umetna inteligenca in super računalniki, so v ostalih panogah prisotne že vrsto let. Čeprav se o digitalizaciji v turizmu intenzivno pogovarjamo že skoraj desetletje, ta zaostaja za razvojem in implementacijo. Epidemija covid 19 je vsekakor pripomogla k dvigu zavedanja o pomenu digitalizacije poslovanja in nujnosti digitalne preobrazbe tako v zasebnem kot javnem sektorju.

Digitalizacija je trenutno izredno draga, pogosto se jo razume kot dodatno administracijo. Na trgu vidimo tudi primere digitalnih rešitev, ki so digitalizirane le zaradi obstoja določene tehnološke rešitve in ne izhajajo iz dejanskih potreb uporabnikov. Izziv je digitalizirati uporabniško izkušnjo, tako da ta olajša izvajanje delovnih procesov in optimizira delo ali produkt. Trenutno je zaradi vrste parcialnih rešitev izziv tudi kompatibilnost tehnologij in podatkov. Na trgu je resnično veliko ponudnikov storitev, z leti pa pričakujem, da se bo trg zmanjšal in ponudil vrsto standardiziranih rešitev za turistična podjetja.

Precejšen izziv predstavlja tudi izobrazba kadra in nadgradnja veščin za uporabo in spremljanje digitalnih trendov. Rešitve vidim v celovitem pristopu, ki obsega vzpostavitev nacionalnih standardov, strategij, izobraževanja obstoječega in šolajočega se kadra, ter namenjanju sredstev za digitalno preobrazbo podjetij in lokalnih skupnosti. Le tako bodo lahko turistični deležniki svoje poslovne modele prilagodili skladno z zahtevami trga.

Začetki digitalizacije turističnega sektorja so povezani tudi z vzpostavljanjem novih partnerstev in povezovanjem s tehnološkimi podjetji. Medtem ko so oni strokovnjaki za tehnologijo, smo mi za turistični sektor in ustvarjanje zgodb. Treba je najti skupni jezik ter ustvariti celovite in inovativne turistične produkte.

Izpostavila bi tudi pomembnost podatkovnih baz in poznavanja upravljanja z njimi. Česar ne merimo, namreč ne poznamo in posledično tudi ne moremo izboljšati ali personalizirati.

Ali obstaja kakršnokoli sodelovanje med javnim in zasebnim sektorjem pri spodbujanju digitalne preobrazbe v turistični industriji v Ljubljani? Kako ta partnerstva prispevajo k splošnemu uspehu mesta kot turistične destinacije?

Februarja smo skupaj s partnerji iz zasebnega sektorja izvedli prvi pametni turistični hekaton, v katerem smo študente izzvali, da rešijo štiri izzive, ki so jih zaznali naši partnerji. V iskanju pametnih rešitev za izzive turističnih podjetij in destinacij se je preizkusilo šestnajst ekip iz vse Slovenije. V štiriindvajsetih urah so morale pripraviti rešitve za izzive na področju uporabe tehnologije NFT v turizmu, hotelirstva, ponudbe velnesa in preudarnega ravnanja s hrano.

Z organizacijo dogodka smo v Turizmu Ljubljana skupaj s partnerji spodbudili povezovanje turističnega sektorja z izobraževalnimi in raziskovalnimi institucijami, tehnološkimi podjetji, kreativno industrijo, lokalno skupnostjo in mladimi. Ti ne nazadnje ponujajo svež pogled na turizem in pomembno je, da jih turistična podjetja in destinacije opolnomočijo pri soustvarjanju bolj vključujočega in odgovornejšega turizma.

Javno-zasebno partnerstvo obstaja tudi skozi digitalno ljubljansko turistično kartico Urbana – tako na ravni razvoja aplikacije kot partnerskega sodelovanja med Turizmom Ljubljana in ponudniki storitev, ki so vključeni v ponudbo kartice. To sodelovanje med drugim prispeva k usmerjanju turističnih tokov izven mestnega središča in v osrednjeslovensko regijo.

Kako je uporaba podatkov in analitike vplivala na sprejemanje odločitev v ljubljanskem turističnem sektorju? Kakšna spoznanja ste pridobili s pristopi, ki temeljijo na podatkih, in kako so oblikovala vaše strategije za privabljanje turistov?

V Turizmu Ljubljana imamo sistemizirano delovno mesto za raziskave in analitiko poslovnih informacij. Vsako leto investiramo več sredstev za nakup podatkov in sklepanje partnerstev, ki nam omogočajo boljši in celovitejši vpogled v aktivnosti v turističnem sektorju. Tako zbiramo in obdelujemo podatke o turistični potrošnji, turističnem sentimentu, zasebnih namestitvenih obratih, obisku kulturnih institucij in turističnih atrakcij tako v Ljubljani kot regiji ipd. Ob tem izvajamo redne raziskave in analize, tako med obiskovalci kot meščani. Na podlagi pridobljenih podatkov se odločamo o nadaljnjih trženjskih in razvojnih aktivnostih.

Podatki o obiskovalcih destinacije, porabi in obisku našega spletnega mesta nam nudijo dragocene informacije o navadah in zanimanjih (potencialnih) gostov. To nam omogoča, da prilagajamo vsebine in oblikujemo produkte, ki so zanimivi za naše ciljne trge in zelene ciljne skupine. Vsebine, ki jih oglašujemo na posameznih trgih, skrbno izbiramo. Večino oglaševalskih sredstev namenjamo prav različnim oblikam digitalnega oglaševanja na najrazličnejših platformah, kar nam omogoča najboljše ciljanje prejemnikov oglasnih sporočil in hitro odzivnost na spremembe na trgih ali v naši ponudbi.

Ljubljana slovi kot središče inovativnosti in ustvarjalnosti. Kako je bil ta sloves izkoriščen na digitalnem področju za povečanje privlačnosti mesta za turiste?

Ljubljana je mednarodno prepoznana kot ena vodilnih destinacij na tem področju. Za svoja prizadevanja pri razvoju pametnega turizma smo bili dvakrat nagrajeni v sklopu projekta »Evropska prestolnica pametnega turizma«, pobude Evropske komisije za povečanje prepoznavnosti Evrope kot turistične destinacije in vzpostavitev platforme za izmenjavo najboljših praks na področju turizma med evropskimi mesti. Ljubljana je leta 2019 prejela priznanje za najboljšo evropsko mesto na področju digitalnih rešitev, leta 2018 pa je bila nagrajena za najboljši primer trajnostnega razvoja.

Ljubljana je v svoj turistični razvoj uspešno vključila tudi čedalje bolj priljubljeni koncept pametnih mest? Ali lahko opišete kakšne pobude pametnih mest, ki so pozitivno vplivale na izkušnjo obiskovalcev?

Ljubljana je mesto, ki se nenehno razvija. Med pametnimi rešitvami, ki so pozitivno vplivale na izkušnjo obiskovalcev in postavile temelje za današnji razvoj turizma na destinaciji, moramo omeniti zapiranje središča mesta za motoriziran promet, uvedbo električnih vozil Kavalir, samopostrežnega sistema za izposajo koles BicikeLJ, pitnikov v mestu, digitalnih vodnikov in kartico Urbana. Ta je julija zaživela v prenovljeni digitalni obliki kot aplikacija Urbana, ki uporabnikom omogoča plačilo avtobusov, izposajo koles in celo nakup digitalne

Turistične kartice Ljubljane. Aplikacija je na voljo v slovenščini in angleščini, turistična kartica pa še v nemščini in italijanščini.

Digitalna turistična kartica je na voljo za 24, 48 in 72 ur. V tem času lahko uporabniki dostopajo do skoraj tridesetih znamenitosti prestolnice in več zanimivosti v regiji, koristijo brezplačne prevoze z mestnimi avtobusi, se zapeljejo z ladjico po Ljubljani in si izposodijo kolo. Turizem Ljubljana s turistično kartico spodbuja daljšanje dobe bivanja obiskovalcev na destinaciji in razpršitev turističnih tokov izven ožjega mestnega središča in v regijo Osrednja Slovenija.

Če pogledamo v prihodnost, kakšne prihodnje digitalne napredke in inovacije predvidevate za ljubljansko turistično industrijo? Kako nameravate zagotoviti, da bo mesto ostalo v ospredju tehnološkega napredka, hkrati pa ohranilo svojo kulturno dediščino in avtentičnost?

V Turizmu Ljubljana smo letos začeli pripravljati strateški dokument Kažipot za razvoj pametnega in trajnostnega turizma, s katerim želimo vzpostaviti partnerske odnose s ključnimi deležniki za nadaljnji razvoj pametnega in družbeno odgovornega turizma.

S tem se želimo ne le prilagajati trendom, ampak jih tudi voditi, razumemo pa, da je za tovrstni napredek izredno pomembno ustvarjanje novih partnerstev med ponudniki iz turističnega in tehnološkega sektorja. Letos smo s prvim Smart Tourism Hackathonom uspeli povezati ti dve ciljni skupini ter turizem kot karierno in poslovno pot predstaviti tudi študentom tehnoloških smeri.

Nenehno tudi spremljamo trende, smo v neposrednem stiku z drugimi relevantnimi mesti in izmenjujemo odlične prakse, ki nas navdihujejo, da ustvarimo nove odlične prakse z našim DNK. Hkrati pa se zavedamo, da zaradi resnično hitrega razvoja danes ne vemo, katera delovna mesta in kakšno znanje bodo čez deset let še vedno relevantni. In ravno zato je ustvarjanje in spremljanje trendov izrednega pomena.

Polona Frelj

Turizem Ljubljana je v zadnjih letih, še posebej pa po pandemiji korone, ogromno truda in sredstev vložil v digitalizacijo.

Udeleženci ves čas doživetja sodelujejo tudi v interaktivni igri 'Preštej luči', v kateri po poti iščejo Plečnikove kandelabre, kar še dodatno vzdržuje njihovo motivacijo in angažiranost.

Mojster Plečnik

Jeseni 2021, le nekaj mesecev po tem, ko je Odbor za Unescovo svetovno dediščino na seznam svetovne naravne in kulturne dediščine vpisal izbrana dela arhitekta Jožeta Plečnika v Ljubljani, in ob skorajšnjem vstopu v Plečnikovo leto 2022, so v Turizmu Ljubljana lansirali nov turistični produkt Mojster Plečnik. Gre za inovativno kulturno-turistično doživetje, zasnovano v skladu s sodobnimi trendi, ki udeležencem ponuja edinstveno in vključujočo izkušnjo. Butično doživetje jih seznani s Plečnikovo zapuščino, pa tudi z manj poznanimi podrobnostmi iz življenja in dela tega velikega arhitekta. Posebej izučeni vodniki zgodbo spletajo iz anekdot, zapisov, zgodb in dogodkov iz mojstrovega življenja ter doživetje nadgradijo s posebnimi animacijami in izkušnjo navidezne resničnosti. Zaokroženo potovanje po sledih Plečnikovih načrtov in vizij poteka tako po kopnem kot reki. Vodnik manjšo skupino udeležencev peš popelje po poti, ki jo je arhitekt postopoma preoblikoval po vrnitvi z Dunaja, saj se mu ni zdel dovolj privlačna za dnevne sprehode. Obiskovalci doživetja se tako podajo na arhitektov sprehod od središča mesta do njegovega doma v Trnovem. Ob tem spoznavajo Plečnikov opus – od bolj znanih arhitekturnih rešitev, kot so Tromostovje, osrednja ljubljanska tržnica ter Narodna in univerzitetna knjižnica, do manj znanih prostorov, kot so Gimnazija Jožeta Plečnika, Šance na Grajskem griču, Kiosk in Peklensko dvorišče v Križankah. Zavijejo tudi v skrite in manj znane mojstrove prostore ter pot zaokrožijo z vožnjo z ladjico po Ljubljani, obiskom Plečnikove hiše v Trnovem in piknikom na njenem vrtu (v zimskem času v hiši). Vodniki udeležence v doživetje tudi aktivno vključujejo: na začetku jih seznanijo z značilno barvo oblačil arhitektov (oblečeni v črno prejmejo Plečnikov spominek), skupaj se vrnejo v srednjo šolo, spijejo kavo v intimnem atriju Križank in se preizkusijo na Plečnikovi učni uri v profesorjevem kabinetu na Fakulteti za arhitekturo. Udeleženci ves čas doživetja sodelujejo tudi v interaktivni igri 'Preštej luči', v kateri po poti iščejo Plečnikove kandelabre, kar še dodatno vzdržuje njihovo motivacijo in angažiranost. Kdor jih našteje pravo število, je prav tako nagrajen z darilcem iz Plečnikove linije spominkov Turizma Ljubljana. S slogom vodenja se tako pred obiskovalci korak za korakom izrisuje in sestavlja veliki um najpomembnejšega slovenskega arhitekta. Ta je Ljubljano preuredil v narodno prestolnico po meri človeka, njen javni prostor nadgradil in povezal v niz trgov, parkov, ulic, sprehajališč, mostov in javnih objektov. S tem je Ljubljano ne nazadnje popeljal tudi na Unescov seznam svetovne dediščine. Doživetje so v Turizmu Ljubljana razvili predvsem z mislijo na sodobne, digitalno pismene turiste, ki se izogibajo tradicionalnim turističnim storitvam in atrakcijam, milenijcem, ki na destinaciji iščejo inovativno in doživljajsko

ponudbo, ter kulturnim obiskovalcem, še posebno tistim, ki obiskujejo kraje in spomenike, uvrščene na Unescov seznam svetovne dediščine. Poseben del doživetja je izkušnja navidezne resničnosti v Plečnikovi hiši. Udeleženci si nadenejo VR-očala in v virtualnem okolju spoznajo tako arhitektove neuresničene načrte in vizije kot dejanske stvaritve. Med neuresničeni projekti si lahko ogledajo podobe in 3D-modele Katedrale svobode, novega magistrata, Mesarskega mostu in stopnišča na Grajski grič. Uresničene projekte v širšem mestnem jedru – večino od teh pred tem tudi obiščejo – spoznajo prek fotografij, med drugim Tromostovje, Trnovski pristan, zapornice, tržnico, Peglezen, Čevljarški most, Križanke in Plečnikovo hišo. Pet objektov, ki so za javnost nekoliko težje dostopni oziroma bolj oddaljeni od mestnega središča – Veliko čitalnico in stopnišče Narodne in univerzitetne knjižnice, Žale, cerkev sv. Mihaela v Črni vasi, Pirnatovo vilo na Homcu ter spomenik in grobnico borcem in žrtvam fašizma v Polhovem Gradcu – pa lahko doživijo v podobi 360-stopinjskih fotografij. Velika čitalnica NUK-a in cerkev na Barju sta predstavljeni tudi kot 3D-modela, vse arhitektove vizije in uresničene rešitve pa tudi s kratkimi besedilnimi opisi.

Produkt Mojster Plečnik je prejel tudi znak Slovenia Unique Experiences, ki ga Slovenska turistična organizacija podeljuje petzvezdičnim butičnim doživetjem. Gre za visokokakovostna, razlikovalna, avtentična, zelena doživetja z lokalnim karakterjem, izredno dodelanim pristopom in storitvijo ter z močno izraženo izkustveno in osebno noto. Kot so izpostavili pri STO, lahko produkt Mojster Plečnik pripomore k večji popularizaciji in bolj poglobljenemu vedenju o največjem slovenskem arhitektu. Prinaša tudi večje razumevanje o Plečnikovi simbolni brezčasnosti v arhitekturi in človeški dvojnosti, ki jo še danes vzbuja v ljudeh. Prav tako so poudarili, da prestolnica nedvomno potrebuje produkt, ki nosi Plečnikov podpis.

Doživetja Mojster Plečnik se lahko obiskovalci udeležijo vsak četrtek, ob 13. uri, v Turističnem informacijskem centru Ljubljana. Na voljo je v slovenskem in angleškem jeziku. Poteka v majhnih skupini od dveh do sedmih udeležencev in traja šest ur.

Doživetje je nastalo v kreativnem sodelovanju med Turizmom Ljubljana in agencijo za razvoj in marketing v turizmu Nea Culpa ter partnerji Muzejem in galerijami mesta Ljubljane, Festivalom Ljubljana, Muzejem za arhitekturo in oblikovanje, Fakulteto za arhitekturo in Gimnazijo Jožeta Plečnika. Naložbo sta sofinancirali Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Besedilo: Turizem Ljubljana

Chat GPT je sposoben generirati naravni jezik in sodelovati v pogovoru s človekom.

Umetna inteligenca in turizem

Uporaba umetne inteligence in jezikovnega modela ChatGPT v turizmu in gostinstvu v Sloveniji: Povezovanje in izboljšanje doživetij

UVOD

Umetna inteligenca (UI) je tehnološki napredek, ki ima vse večji vpliv na različne panoge, vključno s turizmom in gostinstvom. S pomočjo UI lahko podjetja v teh sektorjih izboljšajo storitve, personalizirajo izkušnje gostov in optimizirajo svoje poslovanje. V tem članku se osredotočamo na uporabo umetne inteligence, posebno ChatGPT, v turistični in gostinski industriji v Sloveniji ter raziskujemo prednosti, izzive in možnosti, ki jih ta tehnologija prinaša.

RAZVOJ UMETNE INTELIIGENCE IN CHATGPT

Umetna inteligenca se je v zadnjem desetletju izjemno razvila, omogočila inovativne rešitve ter izboljšala način komunikacije med ljudmi in stroji. Eden od najnovejših dosežkov na tem področju je ChatGPT, ki je model umetne inteligence, razvit s strani OpenAI. ChatGPT je sposoben generirati naravni jezik in sodelovati v pogovoru s človekom. Njegova sposobnost prilagajanja kontekstu in izvajanja nalog, kot je odgovarjanje na vprašanja ali podajanje priporočil, ga naredi izjemno uporabnega v turizmu in gostinstvu.

UPORABA CHATGPT V TURIZMU

ChatGPT ima številne uporabne primere v turizmu. Eden izmed njih je uporaba na spletnih straneh turističnih destinacij, kjer ChatGPT lahko odgovarja na vprašanja turistov in jim ponudi informacije o znamenitostih, aktivnostih, namestitvah in ostalih pomembnih informacijah. S tem se izboljšuje uporabniška izkušnja in omogoča personaliziran pristop, saj ChatGPT lahko analizira podatke o preferencah uporabnikov in ponudi prilagojene nasvete.

Drugi primer uporabe ChatGPT je v podpori strankam in rezervacijah. Na spletnih straneh turističnih agencij ali hotelov ChatGPT lahko pomaga pri rezervaciji letalskih kart, hotelskih sob ali izbiri turističnih aranžmajev. S svojo hitrostjo in natančnostjo lahko ChatGPT zmanjša čas čakanja na odgovore in poveča učinkovitost procesa rezervacije.

UPORABA CHATGPT V GOSTINSTVU

V gostinstvu ima ChatGPT prav tako velik potencial. Ena izmed

najpogostejših možnosti uporabe je v podpori pri naročanju hrane in pijače v restavracijah. ChatGPT lahko gostom na enostaven način pomaga pri izbiri jedi, priporoči vina ali odgovarja na vprašanja o alergeni ali prehranskih omejitvah. S tem se izboljšuje gostinska izkušnja in omogoča boljša prilagoditev individualnim potrebam gostov.

Poleg tega ChatGPT lahko igra vlogo virtualnega vodnika. V turistično zanimivih krajih lahko gostom ponudi interaktivne informacije o zgodovini, kulturi, znamenitostih in lokalnih običajih. S tem se izboljšuje turistična izkušnja, saj gostje pridobijo občutek, da jih na potovanju vodi lokalni strokovnjak.

IZBOLJŠANJE DOŽIVETIJ IN IZZIVI UPORABE

Uporaba umetne inteligence in ChatGPT v turizmu in gostinstvu lahko pomembno izboljša doživetja gostov ter pripomore k večji učinkovitosti poslovanja. Vendar obstajajo tudi izzivi, ki jih je treba upoštevati. Eden izmed njih je zagotavljanje zanesljivosti in varnosti podatkov. Prenos in shranjevanje osebnih podatkov uporabnikov zahteva ustrezne varnostne ukrepe in skladnost z zakonodajo o varstvu podatkov.

Poleg tega je pomembno zagotoviti ravnovesje med uporabo umetne inteligence in človeške interakcije. Kljub napredku v tehnologiji nekatere stranke še vedno dajejo prednost fizičnemu stiku in osebni izkušnji. Zato je ključno, da podjetja v turizmu in gostinstvu pravilno prilagodijo uporabo umetne inteligence glede na potrebe svojih strank.

Umetna inteligenca in ChatGPT kot osebni asistenti za potovanje

Eden od načinov, kako lahko UI in ChatGPT izboljšata potovalno izkušnjo, je, da delujeta kot osebni asistenti za potovanje. To pomeni, da lahko pomagata pri načrtovanju potovanja, rezervaciji prevoza in nastanitve, iskanju informacij o destinaciji, priporočanju aktivnosti in znamenitosti ter nudenju pomoči med potovanjem.

UI in ChatGPT lahko na primer analizirata preference in vedenje uporabnika ter mu ponudita personalizirane možnosti potovanja, ki ustrezajo njegovim željam, potrebam in proračunu. UI in ChatGPT lahko tudi spremljata spremembe cen letalskih kart in hotelov ter obvestita uporabnika o najugodnejših ponudbah. Poleg tega lahko služita kot virtualni potovalni vodiči, ki lahko odgovarjajo na različna vprašanja o destinaciji, kot so zgodovina, kultura, gastronomija, podnebje itd. UI in ChatGPT lahko tudi prevajata iz enega jezika v drugega ter pomagata pri navigaciji po mestu.

Nekatera slovenska podjetja že uporabljajo UI in ChatGPT za ponujanje osebnih asistentov za potovanje, med njimi Nomago.

Nekatera slovenska podjetja že uporabljajo UI in ChatGPT za ponujanje osebnih asistentov za potovanje. Na primer:

- Nomago (www.nomago.si) je potovalna agencija, ki uporablja UI za optimizacijo svojih storitev. Ima aplikacijo Nomago Travel Assistant, ki omogoča uporabnikom rezervacijo letalskih kart in hotelov ter dostop do informacij o destinaciji. Aplikacija ponuja tudi možnost klepeta z umetno inteligenco, ki lahko odgovarja na vprašanja in daje nasvete o potovanju.
- <https://openai.com/blog/chatgpt> je spletna platforma, ki uporablja ChatGPT za ustvarjanje besedil na podlagi vhodnih podatkov. Chatgpt.si omogoča uporabnikom, da klepetajo z umetno inteligenco v slovenskem jeziku. Odgovarja lahko na

različne teme, vključno s tistimi o potovanju. Chatgpt.si lahko tudi piše članke, pesmi, zgodbe in druge vrste besedil na podlagi uporabnikovih navodil.

Umetna inteligenca in ChatGPT v hotelih in restavracijah oz. turizmu

Drugi način, kako UI in ChatGPT lahko izboljšata turizem in gostinstvo, je, da delujeta kot pomočnika v hotelih in restavracijah. To pomeni, da lahko pomagata pri upravljanju s hoteli in restavracijami, izboljšanju storitev za stranke, personalizaciji ponudbe ter povečanju učinkovitosti in prihrankov.

UI in ChatGPT lahko na primer uporabljata podatke o strankah, kot so njihove rezervacije, ocene, povratne informacije in čustva, da bi bolje razumela njihove potrebe in pričakovanja ter jim ponudila prilagojene storitve. UI in ChatGPT lahko tudi komunicirata s strankami prek klepetalnih robotov (chatbotov), ki lahko odgovarjajo na pogosta vprašanja, sprejemajo naročila, nudijo pomoč in svetovanje ter rešujejo težave. Poleg tega lahko UI in ChatGPT optimizirata delovne procese v hotelih in restavracijah, na primer pri upravljanju zaloga, naročanju surovin, nadzoru kakovosti, napovedovanju povpraševanja ter preprečevanju odpadkov in izgub.

Umetna inteligenca lahko pomaga pri promociji turistične ponudbe na več načinov, na primer z:

- analizo podatkov o turistih, njihovih interesih, vedenju in zadovoljstvu ter prilagajanjem marketinških strategij in vsebin glede na ciljne skupine in trge.
- uporabo naprednih orodij za digitalno oglaševanje, kot so programatično nakupovanje, dinamično prikazovanje oglasov, personalizirana e-pošta in družbena omrežja, ki omogočajo bolj učinkovito doseganje in nagovarjanje morebitnih turistov.
- uporabo klepetalnih robotov (chatbotov), ki lahko komunicirajo z obiskovalci spletnih strani in aplikacij ter jim nudijo informacije, svetovanje, rezervacije in podporo v naravnem jeziku.
- uporabo umetne inteligence za ustvarjanje vsebin, kot so članki, blogi, videi, fotografije in zgodbe, ki predstavljajo turistično ponudbo na privlačen in kreativen način.

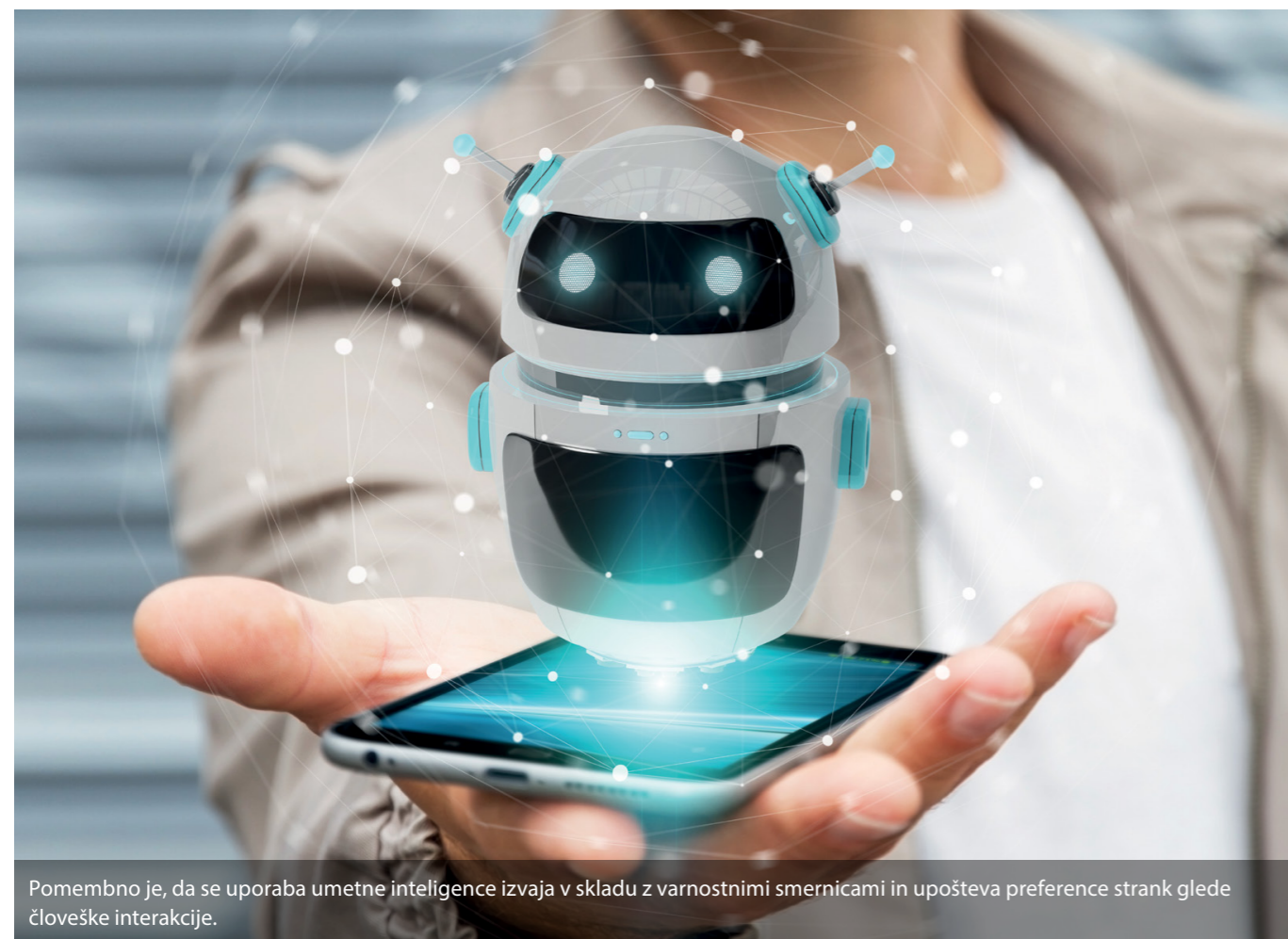
UI in ChatGPT lahko komunicirata s strankami preko klepetalnih robotov (chatbotov)

Klepetalni roboti (chatboti) so lahko učinkoviti v turizmu, če so dobro zasnovani in prilagojeni potrebam in pričakovanjem uporabnikov. Klepetalni roboti lahko ponudijo številne prednosti, kot so:

- hitrost in razpoložljivost: klepetalni roboti lahko odgovarjajo na vprašanja uporabnikov v realnem času, 24 ur na dan, brez čakalnih vrst ali zamud.
- personalizacija in prilagodljivost: klepetalni roboti lahko analizirajo podatke o uporabnikih in jim ponudijo personalizirane informacije, nasvete, priporočila in ponudbe glede na njihove interese, želje in cilje.
- stroškovna učinkovitost in produktivnost: klepetalni roboti lahko zmanjšajo stroške dela in povečajo produktivnost zaposlenih, saj lahko prevzamejo rutinska in ponavljajoča se opravila, ki jih sicer opravljajo ljudje.
- inovativnost in privlačnost: klepetalni roboti lahko izboljšajo uporabniško izkušnjo in zadovoljstvo z uporabo naprednih tehnologij, kot so naravni jezik, glasovna interakcija, umetna inteligenca in humor.

Umetna inteligenca lahko pomaga pri organizaciji (turističnih) dogodkov na več načinov, na primer z:

- uporabo klepetalnih robotov, ki lahko avtomatizirajo komunikacijo z udeleženci, jim nudijo informacije, registracijo, potrditve, opomnike in povratne informacije.
- uporabo orodij za analizo podatkov, ki lahko pomagajo pri načrtovanju, proračunu, trženju, ocenjevanju in optimizaciji dogodkov na podlagi zgodovinskih in aktualnih podatkov.
- uporabo orodij za prepoznavanje obraza, ki lahko izboljšajo varnost, učinkovitost in personalizacijo dogodkov s preverjanjem identitete, beleženjem prisotnosti, prilagajanjem vsebine in interakcijo z udeleženci.

Pomembno je, da se uporaba umetne inteligence izvaja v skladu z varnostnimi smernicami in upošteva preference strank glede človeške interakcije.

- uporabo orodij za ustvarjanje vsebin, ki lahko pomagajo pri oblikovanju privlačnih in kreativnih vsebin za dogodke, kot so logotipi, plakati, videi, predstavitve in zgodbe.

Prednosti in izzivi umetne inteligence in ChatGPTa v turizmu in gostinstvu

Uporaba umetne inteligence in ChatGPTa v turizmu in gostinstvu ima številne prednosti, kot sta:

- izboljšanje zadovoljstva strank z nudenjem personaliziranih storitev, hitrejšega odziva in boljše komunikacije.
- povečanje prihodkov z večjo zvestobo strank, večjo prodajo dodatnih storitev

ZAKLJUČEK

Uporaba umetne inteligence, zlasti ChatGPT, ima velik potencial za izboljšanje turističnih in gostinskih storitev v Sloveniji. S prilagajanjem te tehnologije potrebam strank lahko podjetja dosežejo personalizacijo, večjo učinkovitost in boljše doživetje gostov. Kljub temu je pomembno, da se uporaba umetne inteligence izvaja v skladu z varnostnimi smernicami in upošteva preference strank glede človeške interakcije. Z združevanjem moči med tehnologijo in človeškim znanjem lahko turizem in gostinstvo v Sloveniji dosežeta nove ravni ter postane še bolj konkurenčna na mednarodnem trgu.

Ne pozabite, umetna inteligenca danes ni več razkošje, je nujna za doseg uspeha v današnjem zahtevnem poslovnem okolju. Raziščite in spoznajte umetno inteligenco ter razmislite o njeni vključitvi v svoje poslovanje.

Besedilo: mag. Mirjana Ivanuša-Bezjak, predavateljica VSGT Maribor
Fotografije: Shutterstock

Moj-izlet.si: najobsežnejša baza turistične ponudbe v Sloveniji

Digitalizirajmo lokalno turistično ponudbo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

Turistična zveza Slovenije je pred poletno turistično sezono razvila novo digitalno aplikacijo **Moj-izlet.si**, ki popotnikom omogoča edinstveno in prilagojeno potovanje po Sloveniji. Z njo lahko vsak sestavi svojim željam prilagojen izlet, ki lahko vključuje znamenitosti, doživetja, kulinariko, pohodniške poti, lokalno nakupovanje itd. Domačim popotnikom smo v uporabo brezplačno ponudili trenutno najobsežnejšo bazo turistične ponudbe Slovenije.

Daleč največja dodana vrednost novega digitalnega produkta je zagotovo, da je nastal v sodelovanju z lokalno skupnostjo, zato vas bo pripeljal tudi do tistih res skritih biserov, v katerih so doslej uživali zgolj domačini. Aplikacijo smo namreč razvili tudi s ciljem razpršitve slovenskih turističnih tokov in promocije manj znanih slovenskih turističnih destinacij.

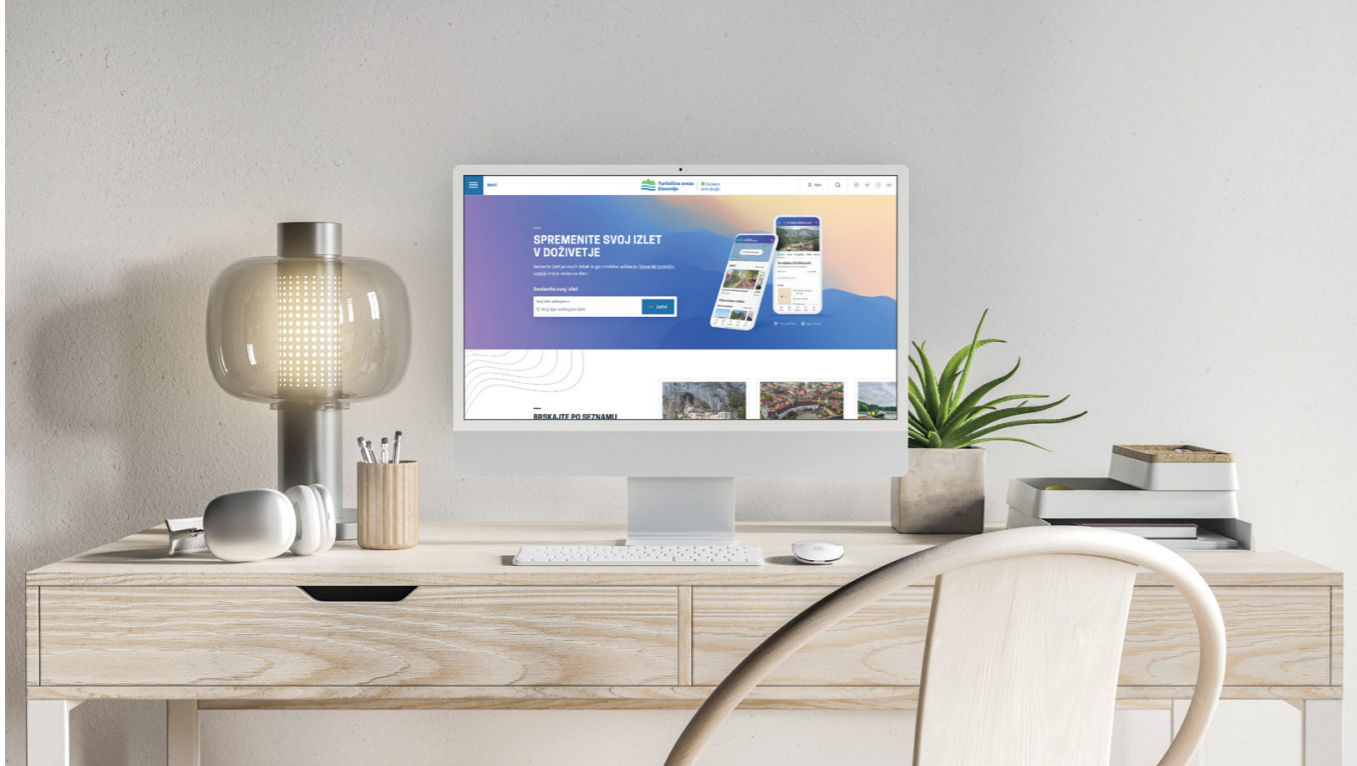
»K vnosu smo pozvali vse občine, odzvalo se jih je okoli 90. Daleč najbolj pridni so bili v Celju, zato so na lanskem natečaju Moja dežela – lepa in gostoljubna prejeli tudi posebno priznanje.« je povedala Andreja Vesel, strokovna sodelavka Turistične zveze Slovenije za digitalizacijo ter koordinatorica projekta, ki je poskrbela za vnos dodatnih vsebin ter ponudbe v tistih občinah, ki niso pristopile k projektu. Slovensko ponudbo pozna do potankosti, saj je tudi vodja ene od komisij vseslovenskega natečaja Moja dežela – lepa in gostoljubna, ki vsako leto ponudi številne namige za izlete in doživetja po meri domačinov.

Dodana vrednost aplikacije je ponudba pripravljenih izletov, ki jih Turistična zveza Slovenije čez poletje objavlja na svoji spletni strani. Vsak teden popotnikom ponudimo nov izlet, s čimer bomo ustvarili bazo 10 top doživetij po meri lokalnih skupnosti. Štiri izlete smo že ponudili: **Zeleni prag prestolnice:** Grosuplje–Cerovo; **Ob**

okljukih zelene Krke: Novo mesto–Kostanjevica na Krki–Podbočje; **Doživetja Šaleške doline:** Velenje–Šoštanj–Vinska Gora; **Štajerska prestolnica z zaledjem:** Maribor–Tezno–Malečnik–Vodole. Z našo aplikacijo lahko izbirate med predpripravljenimi izleti ali si jih ustvarjate sami in jim potem prenesete na svojo mobilno aplikacijo in tako odkrivete Slovenijo na sodoben, izletnikom prijazen način. Aplikacija omogoča, da si ustvarite kar 100 izletov, kar bo verjetno zadostovalo, da spoznate prav vsak kotiček naše prelepe domovine.

Aplikacija Moj-izlet.si je nadgradnja mobilne aplikacije Slovenski turistični vodnik, ki je na tržišču že od leta 2019. Vsebuje štiri osnovne kategorije, ki smo jih nadgradili s 14 glavnimi kategorijami in številnimi podkategorijama, kar skupaj zneso kar 31 kategorij. Osnovne kategorije so: kulturni turizem, pohodniške poti, nastanitve in doživetja. Pohodniške poti smo razdelili na športno-rekreativne, kulturno-etnološke in tematske, pri nastanitvah smo denimo specifikirali kampe, hostle, hotele, penzione, sobodajalce, glampinge in tako omogočili, da vsaka interesna skupina nemudoma najde, kar išče. Gremo torej na izlet s Turistično zvezo Slovenije!

Aplikacijo smo razvili v sklopu projekta Digitalizirajmo lokalno turistično ponudbo, ki jo sofinancira Ministrstvo za javno upravo.

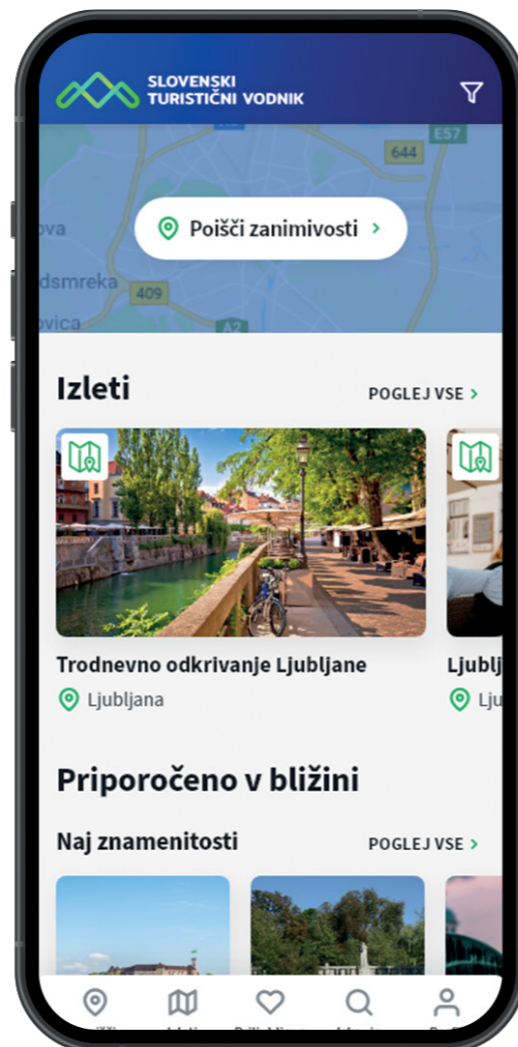
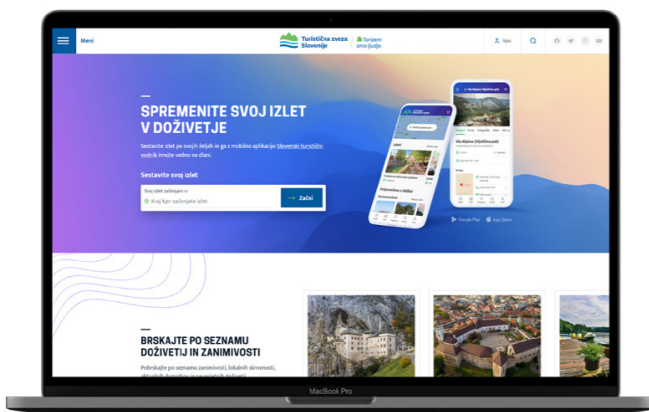
Lokalna doživetja na dlani

Upam, da smo vas že uspeli prepričati, da aplikacija Moj-izlet.si izstopa iz množice konkurenčnih aplikacij na področju potovanj, zato smo za vas pripravili le še kratke napotke za čimbolj brezskrbno uporabo.

Napotki za uporabo platforme Moj izlet.si

Z veseljem vam predstavljamo nekaj napotkov za uporabo platforme Moj izlet.si:

- 1. Ustvarite svoj izlet po meri:** Vpišite kraj, kjer želite začeti svojo pustolovščino. Nato dodajte zanimive točke in kategorije, ki vas zanimajo, ali pustite, da vam sistem samodejno predstavi izlet iz vseh razpoložljivih kategorij.
- 2. Raziščite seznam zanimivosti:** Obiščite stran Seznam zanimivosti, kjer lahko brskate po bogatem seznamu zanimivih krajev, lokalnih posebnosti, aktualnih dogodkih in nepozabnih doživetjih.
- 3. Shranite priljubljene zanimivosti:** Če naletite na zanimivo točko, jo lahko shranite na svoj seznam priljubljenih za poznejši dostop ali jo uporabite pri sestavljanju svojega izleta.

4. Dopolnite izlet s predpripravljenimi potmi: Poleg lastnega izleta lahko raziskujete tudi predpripravljene izlete, ki jih pripravlja Turistična zveza Slovenije v sodelovanju z lokalnimi prebivalci. To so odlične priložnosti za odkrivanje neodkritih koticov Slovenije.

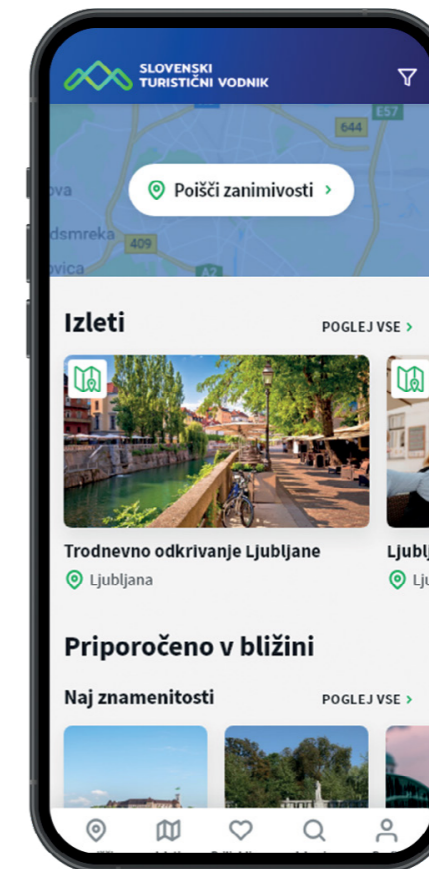
5. Popravite izbiro točk: Če niste popolnoma zadovoljni s svojo izbiro točk, še vedno lahko vrnete korak nazaj s klikom na Nazaj in uredite izbiro po svojih željah.

6. Shranite izlet v svoj profil: Ko ste zadovoljni z izbiro točk, lahko svoj izlet shranite v svoj profil. Če ste že registrirani, bo izlet avtomatično prenesen v vaš profil, do katerega lahko dostopate tudi prek mobilne aplikacije Moj izlet.

7. Registracija za dodatno udobje: Če še niste registrirani, vam bo sistem v koraku shranjevanja izleta ponudil možnost enostavne in hitre registracije. Vaši osebni podatki (Ime in priimek ter e-pošta) bodo varno shranjeni in kriptirani za vašo zaščito.

8. Nenehno nadgrajevanje: Intinerar zanimivosti se vsakodnevno dopolnjuje in nadgrajuje, zato vas čaka veliko novih in neodkritih zanimivosti ter slovenskih draguljev, ki jih lahko vključite v svoj naslednji izlet.

Z upoštevanjem napotkov boste lahko enostavno in prijetno raziskovali Slovenijo ter ustvarjali nepozabne spomine na svojih poteh. Naj vaš izlet postane doživetje!

Markacija – zvesta spremljevalka in usmerjevalka na več kot 10.000 km planinskih poteh po Sloveniji že 100 let

Digitalizacija v gorskem svetu

Eden bolj perečih problemov v turizmu, ki se bo še stopnjeval, je preveliko število obiskovalcev, kar opažajo tudi na določenih slovenskih vrhovih. Ker je v ranljivih gorskih ekosistemih to še bolj skrb vzbujajoče, so pri Planinski zvezi Slovenije začeli projekt Planinstvo 4.0, pri katerem s pomočjo sodobnih digitalnih orodij štejejo obisk in napovedujejo prostorsko in časovno porazdelitev obiskovalcev. Barbara Kelher, strokovna sodelavka PZS, in Katarina Žemlja, CIPRA Slovenija, sta z nami delili več informacij o problematiki in tem, kako jo rešujejo.

Od kdaj opažate kritične presežke obiskovalcev na najbolj priljubljenih destinacijah?

Gore so izjemno občutljiv ekosistem, in če ga želimo zaščititi, je treba zasnovati smotrne ukrepe, s katerimi bomo učinkovito razpršili in pravočasno preusmerili tokove planincev. Alpski prostor je pod močnim pritiskom, razlogov za to je več – poletja so vedno bolj vroča in ljudje ohladitev iščejo v gorah, pojavljajo se trendi, kot so zbiranje vsečkov na družabnih omrežjih, oprema za preživljanje prostega časa v naravi je vedno bolj dostopna, turistične organizacije naravno in kulturno dediščino tržijo preveč potrošniško. Pritisk lahko ublaži le celovito in strateško upravljanje obiskovalcev, za katerega pa so ključni podatki.

Katarina Žemlja, vodja projektov pri CIPRI Slovenija

Obisk nenehno narašča, preživljanje prostega časa v naravi je vedno bolj priljubljena oz. zaželena aktivnost. Nenehna rast števila prenočitev v gorskih občinah beležimo že od leta 2010 (od takrat so na voljo statistični podatki), te so se do leta 2016 povečale za milijon, do leta 2022 še za milijon, kar pomeni 102-odstotno povečanje v obdobju 12 let. Predvsem izhodišča, ki so povezana z javnimi cestami, kot je npr. prelaz Vršič, so že dolgo prekomerno obremenjena s prometom, zadnjih 10 let bi lahko rekli, da je stanje kaotično.

Številke o tem, kdaj je nosilna zmogljivost določenega območja presežena, nimamo, so pa spremembe v naravnem okolju dober pokazatelj – npr. umikanje živalskih vrst na mirnejša območja, onesnaženje (gorskih jezer, izvirov v dolini zaradi delovanja koč v visokogorju), porast smeti v naravnem okolju, hkrati pomembno vlogo igra socialna nosilna zmogljivost. Kar se tiče planinskih poti, so najbolj obremenjene poti na priljubljene vrhove, v planinske kočice ali lokacije bodisi z lepimi razgledi ali izjemno naravno lepoto. Običajno je ena od večjih težav prometna preobremenjenost izhodišč in erozija poti zaradi množične uporabe ali/in uporabe bližnjic.

Kako ste začeli reševati omejeno problematiko?

Predvsem prometno preobremenjenost izhodišč planinskih poti večinoma naslavljajo lokalno, s t. i. rešitvami za zadnji kilometer – plačilo cestnine, parkirnine, nadomestni shuttle prevozi oz. avtobusi ipd. Celostnega reševanja problematike na celotnem območju Slovenije za zdaj še ni.

Pregled senzorjev na terenu na Kumu z Barbaro Kelher, strokovno sodelavko Planinske zveze Slovenije

Prvi korak bi bil zagotovo, da se Slovenija preneha oglaševati, saj imamo turističnega obiska že preveč. Hkrati bi moralo biti podajanje informacij in usmerjanje obiskovalcev bolj premišljeno – na manj obremenjena območja, ki so manj ranljiva, kjer ni zavarovanih vrst, ne na najbolj priljubljene visokogorske cilje – Triglav, Triglavsko sedmera jezera, Mangart, Slemenova špica ipd. Če pogledamo zgolj planinske poti, so te načeloma dostopne vsem in Planinska zveza Slovenije ne ureja ali upravlja množičnosti uporabe planinskih poti. Dejstvo pa je, da so najbolj obiskane poti v kombinaciji z geološko sestavo tal in podnebnimi spremembami (predvsem ujme) tudi najbolj dovzetne za poškodbe, predvsem zaradi mehanskega preperevanja. V kombinaciji z množičnim obiskom so lahko nevarne in je potreba po sanacijah toliko večja.

Tudi v tujini se srečujejo s podobnimi težavami – nekateri zaprejo dostopno cesto za motoriziran promet, drugi uvedejo plačilo visoke cestnine in določijo največje število avtomobilov, v kombinaciji s prvim ali drugim uvedejo še nadomestni avtobus. Pojavlja se tudi praksa omejevanja dostopa do vrha – za dostop do vrha moraš zaprositi za dovolilnico ali npr. prespati v najbližji koči.

Senzor na Vršiču, proti Slemenovi špici

Katere planinske poti so najbolj obremenjene?

V okviru projekta Planinstvo 4.0 imamo postavljene senzorje za merjenje obiska planinskih poti na petih vzorčnih geografsko razpršenih lokacijah: Kum, Osp, Lovrenška jezera, Storžič, Vršič. Zagotovo so od merjenih lokacij najbolj obremenjene planinske poti z izhodišča na Vršiču (najbolj v smeri Slemenove špice) in na Lovrenških jezerih.

Na splošno pa so po naši oceni najbolj obremenjene planinske poti v Julijskih Alpah, predvsem na območju Triglavskega narodnega parka, in tudi ostali najbolj priljubljeni vrhovi, planinske kočice ali lokacije z lepimi razgledi ali izjemno naravno lepoto.

Katere težave vse prinaša močno povečan obisk določenih krajev – promet, parkiranje, onesnaževanje narave, vznemirjanje domačinov, nevarnost zaradi gneče ... ?

Lahko bi rekli, da vse naštetu. Kot omenjeno, je glavna težava motorni promet, predvsem parkirana vozila – divje parkiranje, onesnaževanje zraka in tal, hrup ter gneča. Prihaja do erozije poti zaradi iskanja bližnjic, živalske vrste se umikajo, onesnaževanje predvsem zaradi odpadnih voda s planinskih koč, prav tako se v ranljivem ekosistemu pojavljajo tudi odpadki.

Več je obiskovalcev, bolj je obremenjena planinska infrastruktura, skupaj z močnejšim mehanskim preperevanjem zaradi podnebnih

sprememb tako povečan obisk prinese tudi hitrejša obraba in poškodbe na poteh. Zaradi vsega skupaj se zmanjša tudi kakovost življenja lokalnih prebivalcev.

Imamo na območju Nature 2000 več možnosti za postavljanje omejitev?

Zgolj dejstvo, da je neko območje v Naturi 2000, ni zagotovilo za uspešnejše reševanje problematike množičnega obiska. Bi bilo pa z vidika ekološke pomembnosti območja zagotovo prioriteto na lestvici. Eno izmed takih območij je tudi v Ospu, na plezališču, kjer so za zdaj zgolj priporočila, da se plezalci določenim stenam izogibajo v času gnezdenja velike uharice.

Bomo tudi za obisk Alp kupovali vstopnice vnaprej? Ne izgubi planinarjenje s tem svojega čara?

Omejevanje se po Alpah marsikje že dogaja, a je zelo lokalno pogojeno in ni usmerjeno v prepoved, ampak v še vzdržno število obiskovalcev za določeno območje. To bo verjetno tudi trend za najbolj obremenjene lokacije drugod po Alpah, vsaj za lokacije, kjer je fizično mogoče urediti številčno omejitev obiskovalcev (dnevno/ tedensko/letno ...). Na neki način se delno omejevanje obiska v visokogorju že dogaja prek oz. zaradi rezervacijskega sistema za planinske kočice.

Res je, da so najbolj 'učinkoviti' ukrepi prav tisti, ki te udarijo po žepu, pa vendar si prizadevamo za usmerjanje obiska brez prepovedi in kupovanja vstopnic. Vedno moramo v obzir vzeti tudi socialno pravičnost oz. socialno trajnost (posamezniki iz socialno šibkejših okolij bi bili posledično prikrajšani za obisk Alp).

Kako konkretno beležite obisk in ga preusmerjate?

Obisk beležimo s števcem, ki so nameščeni na vseh planinskih poteh na določen vrh oz. na Vršiču na vseh planinskih poteh, ki vodijo z vrha prelaza. Planinec prekine IR-žarek, oddajnik števca prekine sporoči matični postaji ali prek mobilnih podatkov neposredno v sistem. Števec tudi zaznava, kateri planinci so šli navzgor in kateri navzdol. Za zdaj obiska v okviru projekta še ne preusmerjamo, ker smo še v fazi zbiranja podatkov, tudi pozneje ne bo šlo za konkretne ukrepe, ampak za ozaveščanje javnosti, predlog alternativ ipd.

Tudi drugi, predvsem lokalno, poskušajo obiskovalcem podati alternative, ki se izogibajo najbolj obremenjenim območjem. Podobno se je doseglo z obhodnimi potmi okrog Julijskih Alp – Julijana Trail, ki ljudi preusmerja z najbolj obremenjenih območij na manj občutljiva.

Senzorja pod Malo mojstrovko – Hanzova pot

Kaj nakazujejo turistični trendi v prihodnosti?

Glede na rast števila prenočitev in prihodov lahko rečemo, da bo vse več obiska – tako tistih, ki ostanejo več dni, kot dnevnih obiskovalcev. Spreminjajo se tudi navade planincev – v preteklosti so na eni turi osvojili en vrh, sedaj jih 'obvezno' več, tudi pričakovanja po ponudbi v koči so veliko večja. Ponudba se temu prilagaja, a hkrati povečujemo onesnaževanje v teh že tako občutljivih gorskih ekosistemih. Vse več obiskovalcev si želi poiskati mirne kotičke stran od množic obiskovalcev, s tem pa vstopamo na območja, ki so bila v preteklosti redko obiskana in posledično mirna, skoraj neokrnjena.

Če ne prenehamo turističnega oglaševanja, ki ga Slovenija glede na številke in stanje res ne potrebuje več, bomo prišli do kritične točke, na nekaterih območjih smo že tam, kjer ne bo več povratka. Zavedati se moramo svoje majhnosti, omejenosti prostora ter nosilnih zmogljivosti okolja.

Fotografija: Luka Kotnik (24ur.com)
Senzor za štetje obiska na eni od planinskih poti na Kumu

Je potrebna tudi temeljita preobrazba turističnih navad?

Turistične navade se spreminjajo, prihajajo novi trendi – trenutni porast divjega taborjenja, preživljanja prostega časa v naravi ipd. Navade so dostikrat odraz družbenih razmer, zagotovo jih je mogoče spremeniti na bolje, da imajo čim manjši vpliv na naravo, pomembno je, da se svojega vpliva zavedamo. A pri tem moramo skupaj stopiti vsi akterji, ki neposredno ali posredno lahko vplivajo/vplivamo na obiskovalce. Vzdržnost neke lokacije je sicer mogoče zagotoviti tudi s primerno infrastrukturo, ampak seveda do točke, ki jo vzpostavljena infrastruktura še zmore. Ključna je vzgoja in skromnost v aktivnem, planinskem turizmu (predvsem v ponudbi koč).

Ali so turisti pogosto nepoučeni in neprimerno pripravljeni na obisk gora?

To je ne le dejstvo, ampak se ob oz. kljub poplavi informacij dogaja, da je pripravljenost za hojo v visokogorje celo vse slabša. Turisti oz.

Fotografija: Katarina Zemlja
Vrh Storžiča v nedeljo, 18. 7. 2023, ob 12:40

pohodniki so na splošno dobro opremljeni, velikokrat pa precenijo svoje fizične sposobnosti in razmere na terenu. Gorska reševalna zveza Slovenije ugotavlja, da je največ nesreč v slovenskih gorah posledica nepoznavanja terena, zdrsa in fizične nepripravljenosti, kar je vse posledica neprimerne pripravljenosti za obisk gora. Obiskovalci svoje navade iz doline prenašajo v visokogorje, tam imajo enake zahteve kot v dolini, pri tem se ne zavedajo oz. ne pomislijo na večjo občutljivost območja, večji odtis, ki ga ima storitev v visokogorju ipd.

Kako se lahko izognemo gneči?

Posamezniki se lahko izognemo gneči in 'pohodniškemu romanju' tako, da gremo v gore med tednom, ko je obisk bistveno manjši. Cilja ne iščemo zgolj prek lepih fotografij na družbenih omrežjih, ampak po zemljevidu, planinskih vodnikih, aplikaciji maPZS ipd. Niso vedno najlepši razgledi z najvišjih vrhov, tudi nižji in manj razgledni vrhovi so čudoviti. Če si vseeno želimo na priljubljeno lokacijo, je zgodnja ura rešitev, po podatkih števec večina svoje ture/planinske izlete pričinja pozno, med 8.30 in 9.30.

Seveda je del obiskovalcev vzorno pripravljenih, vse večjemu številu pa je najpomembnejša fotografija in sporočilo na družbenih omrežjih, a žal novi gozdarji in barviti kosi oblačil niso dovolj. Kje je šele znanje in vedenje o obremenjenosti narave?!

KAJ JE PROJEKT PLANINSTVO 4.0

V okviru projekta PLANINSTVO 4.0 vzpostavljamo platformo (nadgradnjo brezplačne spletne aplikacije maPZS) za digitalno participatorno planinarjenje ter spletno aplikacijo za digitalno spremljanje obiska planinskih poti, saj huda preobremenjenost občutljivih gorskih ekosistemov in presežene nosilne zmogljivosti območij zahtevajo nove ukrepe za učinkovito razpršitev in pravočasno preusmerjanje tokov planincev.

Participatorno planinstvo uporabniku omogoča takojšnje javljanje, poročanje poškodovanega dela planinske poti. Po prijavi škode oz. izrednega dogodka markacisti ukrepajo in vzpostavljajo varnejše razmere na planinski poti (odziv in ureditev poti na terenu, urejanje poti na spletnem prikazu).

Obisk planinskih poti: V okviru projekta na petih pilotnih lokacijah – Osp, Vršič, Lovrenška jezera, Storžič, Kum – merimo številčnost obiska na planinskih poteh. Lokacije so premišljeno izbrane – pokrivajo različne tipe obiskovalcev in ciljnih skupin, s tem pa nudijo kompleksnejši pregled nad dogajanjem na terenu.

S projektom bomo v Sloveniji na podlagi realnih podatkov prvič pridobili dejanski prikaz stanja obiska slovenskih gora. Pridobljeni podatki bodo služili za analitičen prikaz in nujne napovedi tokov obiskovalcev na določeni lokaciji.

Takšen pristop k razumevanju in upravljanju s planinsko infrastrukturo in planinskimi tokovi je povsem nov, tako pri nas kot celo na ravni EU. Projekt PLANINSTVO 4.0 tako predstavlja referenčni projekt trajnostnega in sodobnega prostorskega načrtovanja, razvoja in upravljanja planinske infrastrukture. V prihodnosti bo predstavljal nujno podlago za nadaljnje strateško pomembne državne oz. mednarodne projekte tudi na evropski ravni. Slovenija bo postala z rešitvami, ki bodo plod slovenskega znanja, pionir na področju pametnega, digitalnega in trajnostnega upravljanja gora.

Besedilo: Mateja Blažič Zemljič

Prihodnost turizma v soteski Vintgar

Turistično društvo Gorje je naslednik dolge tradicije upravljanja soteske Vintgar, edinstvenega bisera narave, ki je z leti postala ena najbolj obiskanih destinacij v Sloveniji. Zaščitna oznaka soteske Vintgar se odraža v omejitvi obiskovalcev, ki je bila vpeljana s strani ministrstva za naravne vire in prostor v sodelovanju s Triglavskim narodnim parkom. Ta ukrep je postavil Slovenijo na zemljevid držav, ki spoštujejo svoje naravne lepote in se zavedajo pomembnosti ohranjanja njihove edinstvenosti.

V luči teh sprememb in ob vedno hitrejšem razvoju turizma smo se v Turističnem društvu Gorje odločili, da se bomo prilagodili trendom in izkoristili možnosti, ki nam jih ponuja digitalizacija.

Zgodba se je začela leta 2020, ko smo se začeli pripravljati na omejitve obiska. Enosmerni obisk soteske je pripomogel k zmanjšanju obiskovalske prenasajenosti, sledila je uvedba spletnega nakupa vstopnic, kar je občutno izboljšalo prodajne rezultate. Z letaki, ki so vsebovali QR-kodo za spletni nakup, smo obiskovalce neposredno preusmerjali na spletni nakup vstopnic. V letu 2022 smo dodatno omejili obisk v času konice, kar je sprožilo občutno višjo prodajo spletnih vstopnic. Prek družabnih omrežij in drugih spletnih platform smo uspešno obveščali obiskovalce o novostih in spremembah.

V letu 2023 smo zamenjali ponudnika za prodajo spletnih vstopnic. Nov sistem je omogočal lažji postopek nakupa kart, kar je obiskovalcem omogočilo hiter in preprost spletni nakup. Začeli smo tudi prodajo spletnih vstopnic za agencijske skupine, kar nam bo omogočilo še boljše sodelovanje s turističnimi agencijami. Eden izmed pomembnih ukrepov za izboljšanje obiska je bila uvedba brezplačnih organiziranih prevozov v sotesko Vintgar. S tem smo zmanjšali promet v občini Gorje in omogočili višjo kakovost življenja v vasi.

Da bi bili obiskovalci kar najbolje obveščeni, smo pristopili k sistemu Papercast. Papercast je inovativna trajnostno naravnana digitalna platforma, ki ponuja obiskovalcem realne časovne informacije o voznih redih in omogoča enostavno navigacijo po turističnih destinacijah.

Dodatno smo na centralno parkirišče namestili samostojni terminal za nakup spletnih vstopnic. Tako je nakup spletnih vstopnic postal sila preprost, saj sta zanj potrebna le elektronski naslov in plačilna kartica.

Letošnje leto smo pričeli vodene ogleds soteske, v prihodnjem letu načrtujemo še večjo nadgradnjo s pomočjo audioguide sistemov, ki bodo storitev povzdignili še na višjo raven in tako sotesko še bolj približali obiskovalcem.

Z vsemi temi ukrepi verjamemo, da bomo zagotovili, da bo soteska Vintgar ostala edinstvena turistična destinacija, ki spoštuje svojo naravno dediščino in ponuja obiskovalcem vrhunsko doživetje. Digitalizacija je postala ključni del našega poslovanja in z njenim nadaljnjim razvojem bomo poskrbeli, da bo naša soteska ostala magnet za obiskovalce, ki jo želijo občudovati v vsej njeni lepoti.

Besedilo: Lea Petek, turistično društvo Gorje

Fotografija: Jacob Rijfflin, Beautiful Destinations
Digitalizacija je postala ključni del poslovanja v soteski Vintgar, eni od naših najbolj obiskanih turističnih atrakcij.

Dobrodošli na Vurberk!

TD Vurberk

Spletna stran TD Vurberk je izjemno pregledna.

Primer dobre prakse

TD Vurberk v duhu digitalizacije

Turistično društvo Vurberk je svoje 50-letno delovanje zastavilo na aktivnostih v okviru promocije turizma in kulturnih dogodkih, in sicer s ciljem ohranjanja ostankov gradu Vurberk, predvsem pa njegove bogate zgodovinske dediščine ter širjenjem glasu o njegovi čudoviti lokaciji in naravnih danostih.

Že 250-člansko društvo se ponaša z veliko lokalno podporo članov, simpatizerjev in podpornikov, predvsem pa s polno podporo občine Duplek in društev v občini, s katerimi tvorno in usklajeno sodelujemo pri organizaciji prireditev.

Prvi koraki digitalizacije v našem društvu so se začeli pred kakšnimi petimi leti, ko smo v društveno sobo postavili računalnik s tiskalnikom za potrebe delovanja društva in računalniško arhiviranje potrebnih dokumentov, pripeljali internetno povezavo z možnostjo brezžičnega dostopa do interneta ter spremljanje e-poštnega naslova društva, ki je skoraj popolnoma nadomestil uporabo telefona. Na steno so člani zmontirali velik LCD-zaslon, na katerem si lahko člani odborov in drugi ogledamo posnetke dogodkov, spletne objave in spremljamo dnevni red sestankov, kar pripomore k širjenju in informiranju članov ter zmanjšuje uporabo papirja za vabila, programe in druge dokumente, potrebne za nemoteno delo.

V zadnjih letih se je v odborih društva in s tem v vodstvu zgodilo kar nekaj sprememb, saj so nekateri zaslužni člani po desetletjih delovanja in vodenja društva in aktivnosti v okviru programa dela želeli zaključiti aktivno delovanje v društvu. To je pomenilo spremembe v sestavi odborov društva, v duhu katerih smo v letu 2022 postavili novo vodstvo, v katerega smo vključili več ženski in po možnostih mlajše aktiviste. Na letni ravni pripravimo kar 11 dogodkov, ki so širšega značaja. Naj navedemo le najpomembnejše:

- marec: Rez potomke stare trte z Lenta ob obzidju gradu Vurberk,
- april do avgust: akcija 'Kosmatinec', ocenjevanje urejenosti okolja hiš na območju Vurberka,
- april: čistilna akcija Vurberk 2023 v okviru Občine Duplek,
- 1. maj: prvomajski pohod na Grmado,
- junij: '30. Štajerska poje 2023', srečanje pevskih zborov,
- 16. junij: '31. Vurberški festival' narodno-zabavne glasbe ansamblov z diatonično harmoniko,
- 24. junij: Slikarska kolonija Vurberk za 50 amaterskih likovnikov, ki

ustvarjajo motive na temo Vurberka,

- 13. avgust: 18. Kolesarski maraton za rekreativne kolesarje,
- 15. avgust: Vurberško žegnanje z druženjem in pogostitvijo romarjev in obiskovalcev na gradu Vurberk,
- oktober: odprtje razstave del slikarske kolonije in trgateg potomke stare trte na Vurberku, z razstavo starodobnikov Oldtimer kluba Duplek,
- oktober: podelitev priznaja akcije Kosmatinec.

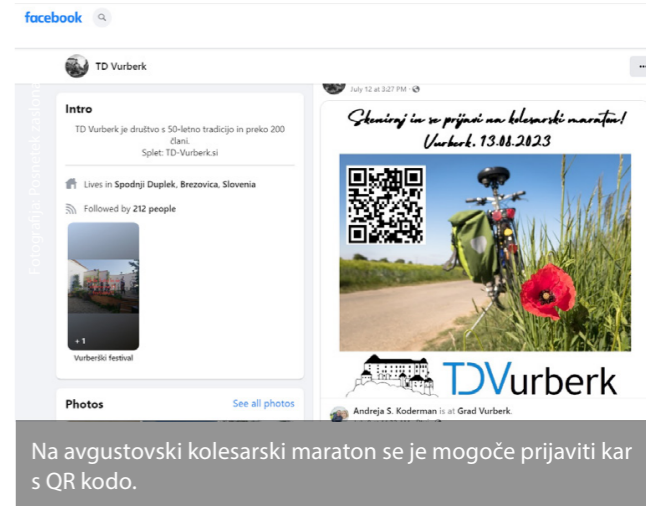
Ugotovili smo, da je ustaljen koncept obveščanja in informiranja javnosti (spletna stran, radio, plakati, transparenti in portal TZS ter Moja občina) premalo, zato smo se najprej lotili popolne prenove spletne strani TD Vurberk, jo postavili na novi strežnik ter jo vsebinsko in celostno dopolnili, predvsem pa uskladili z aktualnimi spletnimi standardi in z zakonodajo, ki ureja to področje. Imamo srečo, da je članica upravnega odbora društva kompetentna za to področje in smo veliko aktivnosti lahko izvedli kar člani društva. Posledično smo začeli v tem letu objavljati dogodke tudi prek različnih spletnih kanalov in osveževati informacije o delovanju društva in komuniciranje z javnostjo ter izvajalci na dogodkih. Odličan odziv velikega števila spletnih medijev, ki spremljajo tovrstne objave in jih povzemajo ali vključujejo v svoje objave, nam je dal nov zagon in spodbudil nove ideje.

Za festival narodno-zabavne glasbe smo za spletni razpis v regionalnih časopisih vzpostavili tudi možnost spletne prijave ansamblov, ki nam je vsem olajšala, predvsem pa skrajšala čas prijave ansamblov, obdelave podatkov ter komunikacijo s prijavljenimi ansambli prenesla na spletno pošto in spletne

komunikacijske aplikacije. Rezultat je bil, da se je več kot polovica ansamblov poslužila spletne prijave. Pri promociji avtorskih skladb nastopajočih ansamblov ter glasovanju za naj skladbo smo skupaj s partnerjem festivala Radio Maribor vzpostavili možnost spletnega glasovanja poslušalcev na kanalu RTV Slovenija, pri čemer so poslušalci lahko skladbe poslušali prek spletne strani TD Vurberk, kamor smo jih naložili z uporabo QR-kode, ki smo jo objavili, tako smo tudi objavili rezultate ter nagrade festivala. Audioposnetke avtorskih skladb smo zbrali in založili namesto na CD-ju na USB-ključku v obliki standardne kartice, ki smo jo uporabili za tisk in objavo partnerjev, pokroviteljev ter sponzorjev festivala. Tako je USB-ključek univerzalni digitalni nosilec zvočnih posnetkov, istočasno pa z natisnjeno QR-kodo na kartici povezava na spletno stran TD Vurberk za poslušanje skladb in ogled udeleženih ansamblov festivala s podatki, opisi, fotografijami ter festivalskimi nagradami.

Sprememba v procesu digitalizacije je bila tudi na festivalu, ko smo tradicionalno sceno na prizorišču festivala na gradu Vurberk po scenski predlogi našega občana, mladega ilustratorja, študenta grafičnega oblikovanja, zamenjali s kombinacijo klasičnih scenskih elementov in LED-digitalnega zaslona, katerega je sprogramirala naša občanka, mlada računalniška programerka, in sicer po predlogi režiserja RTV Slovenija, Regionalnega centra Maribor. Takšen scenski koncept je vsej tehnični ekipi RTV-ja dal nove ideje za dinamično scenografijo pri snemanju festivala v kombinaciji s svetlobno opremo, kar je zelo popestrilo prizorišče, ki pa je še vedno odsevalo pridih tradicionalnega Vurberškega festivala.

V pripravah na naslednji dogodek, 18. Kolesarski maraton, smo tudi objavili možnost spletne prijave kolesarjev, kar že daje rezultate, saj prijave že tečejo ves mesec. S tem bomo razbremenili osebe na prijavnih stojnicah na dan maratona, predvsem pa skrajšali čas evidentiranja podatkov udeležencev na dan dogodka. Zaznali smo tudi, da se letos trenutni prijavljeni kolesarji pojavljajo z drugih koncev Slovenije, saj sta spletno oglaševanje in prijava na dogodek postala dostopna veliko širši ciljni populaciji udeležencev. Odzivi na navedene spremembe so v različnih starostnih skupinah opazovalcev in uporabnikov različni, vsekakor je velika večina navdušena nad spremembami, kar daje nam, organizatorjem,

članom TD Vurberk, motivacijo za nove tovrstne ideje na področju digitalizacije društvenih in organizacijskih aktivnosti. V tem duhu si želimo še več izobraževanj s tega področja v okviru TZS, tako kakor tudi prijaznejše evidentiranje prostovoljnih ur, dogodkov in aktivnosti prek portala TZS. Problem, na katerega pa vedno znova naletimo pri društvenem delovanju, so finančna sredstva za uvajanje teh novosti pri našem delu, saj nimamo stalnih virov financiranja in smo v veliki meri odvisni od iznajdljivosti članov, sponzorjev in projektov. Ti pa za sabo potegnejo veliko administrativnih postopkov, katere člani društev ob svojem rednem delu in obveznostih vse težje časovno in stroškovno izvedemo.

Želimo si, da bi bilo na vseh ravneh delovanja turističnih subjektov, predvsem na prostovoljnem društvenem delu, sistemsko na voljo več sredstev za sofinanciranje digitalizacije, saj osebno menim, da je to velika priložnost za neprofesionalni del turistične dejavnosti in promocije turizma v okoljih, ki so sicer veliko manj opazna na turističnih zemljevidih Slovenije. Na osnovi svoje dolgoletne društvene tradicije ostajamo optimisti in to področje jemljemo kot eno od dodatnih priložnosti pri svojem prostovoljnem delu.

Besedilo: Branko Polanec, predsednik TD Vurberk

Vurberški festival
Tradicionalni Vurberški festival je odskočna deska za marsikateri slovenski ansambel narodno zabavne glasbe.

Slikarska kolonija
V okviru slikarske kolonije se preizkušamo v likovni ustvarjalnosti in svoje umetnine predstavimo tudi vam.

Rez trte potomke
Srbniki trte uspešno negujemo potomko mariborske najstarejše trte na svetu. S ponosom skrbimo za našo trto!

Pohod
Tradicionalni prvomajski pohod na Grmado je zanimiv za pohodnike od blizu in daleč. Pridružite se nam!

Štajerska poje
Tradicionalnega srečanja pevskih zborov se udeležujejo zbori iz celotne Slovenije. Povezuje nas slovenska pesem!

Kolesarski maraton
Vsako leto se Velikošmarenka kolesarskega maratona udeležuje vse več kolesarjev. Mladih, starejših, vztrajnih in hitrih. Pridite tudi vi!

V celem letu pripravijo kar 11 dobro obiskanih prireditev.

Digitalna postaja na gradu Sevnica

V sklopu operacije e-Gradovi Posavja je bila v Termah Čatež vzpostavljena t. i. interpretacijska soba Digitalna grajska sobana gradov Posavja, ki je opremljena z najsodobnejšo tehnološko opremo: hologrami, VR-očali, LCD-zasloni in pametnimi tablicami. Modeli gradov 3D so predstavljeni prek hologramskih predvajalnikov. Digitalna grajska sobana je vzpostavljena kot skupni doživljajski prostor gradov Posavja. Kot razširitev te sobane je bila februarja letos odprta manjša VR-govorilnica z digitalnimi 360-stopinjskimi VR-posnetki gradov Posavja na gradu Sevnica. Obiskovalci si lahko v odpiralnem času gradu skozi VR-očala brezplačno ogledajo zunanost, notranost in ostanke kar sedmih posavskih gradov v le nekaj minutah – grad Brežice, grad Mokrice, grad Rajhenburg, grad Sevnica, samostan Kostanjevica na Krki ter grajski ruševini Svibno in Kunšperk. Ideja je približati bogato kulturno dediščino in zgodovino območja ob najdaljši slovenski reki, ki že desetletja buri domišljijo s številnimi še ohranjenimi pomniki preteklih obdobij. Danes ponudbo gradov dopolnjujejo še lokalna kulinarika in vina. In tako Posavje in Sevnica, kot del njega, postaja vse bolj priljubljena izletniška točka tako za domače kot tuje turiste. Vabljeni tudi vi v zakladnico doživeti.

Besedilo: KŠTM Sevnica

Digitalna grajska sobana je vzpostavljena kot skupni doživljajski prostor gradov Posavja

Fotografija: KŠTM Sevnica

Digitalna vas Bohinjska Bela

'Dobrodošli na vasi' se imenuje nova tematska pot kulturne dediščine, ki nastaja v bližini Bleda – na Bohinjski Beli in Kupljeniku.

Turistično društvo Bohinjska Bela je v vasi ob glavni cesti postavilo lesene toteme s tablicami, na katerih lahko prek skenirane QR-kode pogledate fotografije in zapise ter spoznate zanimivo kulturno dediščino Bohinjske Bele: kulturne objekte, gradnjo železnice, sakralno dediščino, lesno stavbarstvo, suhozide, zgodovino vasi, stare domačije ...

Pot Dobrodošli na vasi je še v nastajanju, vsebino bodo dopolnjevali hkrati z raziskovanjem preteklosti vasi. Zanimiva je za turiste in domačine, zapisana je v slovenskem in angleškem jeziku.

Pot Dobrodošli na vasi je še v nastajanju, vsebino bodo dopolnjevali hkrati z raziskovanjem preteklosti vasi.

Fotografija: TD Bohinjska Bela

Naj vas ime nove poti povabi na Gorenjsko – dobrodošli na Bohinjski Beli.

Besedilo: TD Bohinjska Bela

Ob glavni cesti so postavili lesene toteme s tablicami, na katerih lahko prek skenirane QR-kode pogledate fotografije in zapise ter spoznate zanimivo kulturno dediščino.

Fotografija: TD Bohinjska Bela

Peter Kozmus pred domačim čebelnjakom

Naše čebelarstvo stoji na Pilštanju, v občini Kozje, kjer čebelarimo s približno 100 čebeljimi družinami. Ob domači hiši je čebelnjak, za pridelavo sortnih medov imamo dve prevozni enoti, ki ju predstavljamo po Kozjanskem glede na prognošično oceno paše v določenem časovnem obdobju.

V zadnjem obdobju smo čebelarstvo digitalizirali in odločitev, da gremo v to smer, se je kljub nekaterim začetnim dvomom izkazala za zelo pravilno. Digitalizacija nam omogoča, da imamo ažurnejše podatke o stanju čebeljih družin, zanimivejši program za obiskovalce čebelarstva turizma ter da so naši izdelki potrošnikom hitreje in enostavneje dostopni. Proces se je pričel pred približno 10 leti in se še nadaljuje, saj je na trgu vse več produktov, ki imajo potencial tudi v čebelarstvu

Panjska tehnica v prevoznem čebelnjaku

Veliko časa zahteva pregledovanje čebeljih družin. Večinoma so pregledi nujni in jih ni mogoče nadomestiti, nekateri med njimi so le rutinski, s katerimi ugotavljamo stanje čebeljih družin in zalogo medu. V ta namen se v zadnjem obdobju razvijajo številni pripomočki in naprave, ki čebelarjem nudijo dodatne informacije o stanju čebeljih družin. V našem čebelarstvu uporabljamo **panjske tehcnice**, ki nam vsak večer avtomatsko sporočajo podatke o teži panja, relativni zračni vlagi in temperaturi na posamezni lokaciji. Na podlagi teh podatkov lahko hitro sklepamo, ali so čebele določen dan imele dobro ali slabo pašo, ali so jim vremenske razmere nudile pogoje za delo ter koliko imajo skupnih zalog medu. Na ta način enostavno ocenimo, ali čebele na določeni lokaciji potrebujejo našo pomoč ali lepo nabirajo med in našega posega ne potrebujejo. Ko se posamezna paša konča, to hitro ugotovimo in tako lažje načrtujemo točenje medu. Tehnico uporabljamo že več kot 10 let in čebelarjenje brez nje si danes težko predstavljamo.

Prevozni čebelnjak, iz katerega avtomatska čebelarstva tehnica vsakodnevno pošilja podatke o skupni teži panja in temperaturi ter relativni zračni vlagi v okolici panja.

QR-očala za obiskovalce čebelarstva turizma

V letu 2016 je bilo naše čebelarstvo certificirano kot odličen ponudnik čebelarstva turizma. Za različne skupine obiskovalcev imamo poseben program, v okviru katerega jim predstavimo naše čebelarstvo, jim razložimo, kaj počnemo, ter jim ponudimo v degustacijo in nakup naše čebelje pridelke in izdelke.

Med letoma 2016 in 2020 je naše čebelarstvo sodelovalo v projektu **Drugačen pogled**, v okviru katerega smo v sodelovanju s Turističnim društvom Pilštanj nabavili **virtualna očala** za prikaz čebelarstva, ki jih je za promocijo slovenske pobude, da 20. maj postane svetovni dan čebel, pripravilo naše ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano. Enega izmed teh filmov so posneli tudi v našem čebelarstvu,

Digitalizacija v čebelarstvu Kozmus

zato sedaj obiskovalcem z veseljem pokažemo različne čebelarstva virtualne filme. Ne le za najmlajše, tudi za starejše in upokojece so ti filmi izjemno zanimivi in gledalci se ob njih zelo zabavajo. Zaradi tega so ogledi našega čebelarstva bolj zanimivi, kar je še posebno pomembno, kadar nas obiščejo otroci, katerim je ta tehnologija še posebno domača.

Spletna trgovina za naše kupce

V obdobju, ko je bilo naše gibanje omejeno zaradi pandemije covid, so naši zvesti kupci pogosto spraševali, ali jim lahko izdelke pošljemo po pošti. Porodila se nam je ideja, da obstoječo spletno stran nadgradimo v spletno trgovino in se s tem približamo kupcem. Odločitev se je kmalu izkazala za zelo dobro. Za veliko strank je zelo enostavno, da z nekaj kliki, pogosto kar po telefonu, naročijo naše izdelke na dom. Velikokrat nas kupci sprva obiščejo na domu, potem pa, ko jim določenega izdelka zmanjka, ga enostavno naročijo po spletu. Poleg tega imamo na spletni izdelke dobro opisane, zato se lahko pred nakupom dobro informirajo, kateri je najboljši zanje.

Zaključek

Digitalizacija ima pogosto prizvok visoke računalniške tehnologije, ki jo je težko vpeljati v vsakdanja opravila in rutino, vendar ni čisto tako. Izбира različnih izdelkov je res velika in pomembna je, da smo zanje odprti in da jih sproti spoznavamo. Med vsemi se pogosto najde tudi kakšna rešitev, ki je zanimiva skoraj za vsakogar in vsako dejavnost. Najbolj pa je, da se skoraj vsako rešitev lahko prilagodi našim potrebam in nam s tem nudi, kar najbolj potrebujemo.

Besedilo in fotografije: Čebelarstvo Kozmus

Jama Vilenica je ena od treh jam v Sloveniji, za obisk katerih je karto mogoče kupiti preko spleta.

Jamski turizem in digitalizacija

Jama Vilenica, tretja turistična jama v Sloveniji z možnostjo nakupa vstopnic prek spleta

Na območju slovenskega krasa se je jamski turizem v taki ali drugačni obliki začel že v antiki. Od 17. stoletja dalje lahko govorimo o jamskem turizmu, od začetka 19. stoletja naprej o pravem, sodobno organiziranem jamskem turizmu. Slovenija se ponaša z bogato jamarsko zgodovino, saj smo bili pri raziskovanju podzemlja pionirji v svetovnem merilu. Prav tako se ponašamo z edinstvenimi jamami, ki nudijo številne naravne posebnosti in s tem tudi konkurenčne prednosti v svetovnem merilu.

Jama Vilenica je opredeljena kot najstarejša turistična jama v Evropi, saj so prvi turistični obiski jame navedeni že leta 1633. Lokavska župnija je dobila od takratnega grofa Petača (Benvenuto Petazzi) jama v upravljanje, pri čemer sta si zaslužek od vstopnin obe strani delili, kar že nakazuje začetke tržne dejavnosti. Leta 1809 so pred vhod v jama postavili vrata, lokavska kaplanija je prevzela celotno upravljanje z njo.

To obdobje je bilo za Vilenico izredno uspešno, saj je do sredine 19. stoletja slovela kot najlepša, največja in najbolj obiskana jama matičnega Krasa. Delno je k temu pripomogla njena geografska lega. Mimo je namreč potekala znana trgovska pot Dunaj-Trst, v neposredni bližini pa je tudi kobilarna Lipica. K prepoznavnosti so veliko prispevali tudi znani posamezniki, ki so v svojih delih v svet ponesli glas o Vilenici.

Ena od naših prvih korakov je bila posodobitev spletne strani.

Od takrat pa vse do danes se je morala jama Vilenica soočiti s številnimi izzivi in spremembami, ki sta jih prinesla čas in splet okoliščin. Nekatere spremembe so bile za jama dobrodošle, druge so imele na žalost manj ugoden vpliv. Ne moremo pa oporekati temu, da so spremembe stalnica, in če smo nanje pripravljeni in nam jih uspe ustrezno vključiti v svojo vizijo in poslanstvo, lahko oplemenitijo našo storitev.

Ključne spremembe v turizmu, ki so se zgodile v zadnjih dvajsetih letih, so spremenjene potrebe in zahteve turističnih obiskovalcev. Potrebe so postale trajnostne in digitalno umerjene, kar smo opazili tudi v društvu. Slednje je bil povod za odločitev o posodobitvi spletne strani, pri čemer smo se držali načela oblikovanja uporabniku prijazne strani, da bi mu s tem omogočili boljše uporabniško izkušnjo.

Pandemija koronavirusa je digitalno kolesje še hitreje zavrtela. Ugotovili smo, da če želimo nadaljevati naše poslanstvo večanja zavedanja o naravni dediščini, je nujno stopiti v korak s časom ter začeti vlagati v digitalni razvoj. Ena od naših digitalnih pomanjkljivosti je bila nezmožnost nakupa vstopnic po spletu. Po uvodnem raziskovanju ponudnikov, ki ponujajo tovrstno storitev, ter preverjanju konkurence smo se odločili za digitalno platformo Mojekarte.si. Sledilo je tehnično usklajevanje in implementacija sistema. Z izvedbo in rezultatom smo izredno zadovoljni, vendar bo lahko le čas pokazal uspešnost in učinkovitost digitalne pridobitve. V slovenskem prostoru je tovrstna ponudba v jamskem turizmu novost, saj smo trenutno tretja turistična jama v Sloveniji, ki nudi to storitev. Nadejamo se, da se nam v kratkem pridružio tudi druge

Digitalizacija je brez dvoma oplemenitila storitve Jamarskega društva Sežana.

Jama Vilenica je najstarejša jama v Evropi.

turistične jame, saj bomo le skupaj lahko dvignili zavedanje o geološki dediščini. Pridobitev je za nas pomembna tudi simbolično, saj smo z novostjo prispevali v mozaik dosežkov jame Vilenice in na ta način letos obeležili častljivi obletnici; 60 let upravljanja Jamarskega društva Sežana ter 390 let turizma v Vilenici.

Besedilo: Mateja Race, Jamarsko društvo Sežana
Fotografije: Jamarsko društvo Sežana

Digitalni lov na zgodbe

Piše: Katja Beck Kos, Rajzefiber

pravljičnih doživetij Škrateljca, ki prepričajo mlajše in starejše škratolovce.

V Evropi lahko sledimo rasti ponudbe lovov na zaklade ali zgodbe, ki obiskovalcem destinacije omogočajo samostojno raziskovanje mest v svojem tempu in predvsem z neposredno vključenostjo obiskovalca, ki mora iskati rešitve in tako na drugačen, interaktiven način spozna zgodbe in posebnosti kraja. Takšni formati omogočajo destinacijam dostopno, a kakovostno ponudbo za manjše skupine, ki je ves čas na voljo, ni odvisna od razpoložljivosti lokalnih izvajalcev, usmerja ter razpršuje tokove obiskovalcev na manj obiskane kotičke destinacije. Popotnik se tako močneje poveže z destinacijo in dobi vpogled v ozadje kraja. T. i. igrifikacija je privlačna za družine, manjše skupine popotnikov, tudi za skupine in

Večina se vas trenutno potepa po bližnjih domačih in daljnih tujih krajih, nekateri z veseljem odkrivajo lokalno ponudbo, drugi iščete počitek v odmiku.

Za tiste, ki iščete malo drugačne lokalne potepe in ponudbo, ki omogoča vašo aktivno vključenost in vam hkrati dovoljuje samostojno odkrivanje mest in krajev, obstaja kopica zanimivih formatov – od lovov na zaklade, ki jih najdete tako v Izoli in Idriji kot Ljubljani ali Mariboru, kot

udeležence timbuildingov. Nekateri lovi na zgodbe slonijo na realnih lokalnih dejstvih – zgodovini kraja, njegovih osebnostih in posebnostih, drugi so plod domišljije, ki uporablja naravne/urbane danosti prostora in zgodbo. Slednja omogoča obiskovalcu, da za kratek čas postane 'Indiana Jones'.

Marsikateri lovi na zaklade in zgodbe ali celo igre pobega na prostem so digitalizirani s pomočjo različnih aplikacij, kot sta questo ali espoto in predstavljeni na mednarodnih platformah, tako splošnih turističnih, kot je viator, kot namenjenih tovrstni ponudbi – questo, kjer so lovi na zgodbe plačljivi, ali geocaching ter goetour.

V Berlinu lahko podoživite resnično zgodbo pobega iz nekdanje DDR, ali v Londonu odkrivате skrite prostore, v Bruggesu spoznavate znamenitosti mesta skozi igro, v Parizu s pomočjo ugank odkrivате mesto

Digitalni lovi na zgodbe lahko tudi povezujejo različne kraje, kot na primer Pot gradov po Avstriji in Sloveniji

ali Hiking Code v Avstriji ter zelo dobro dopolnjujejo ponudbo na podeželju, tako kot denimo Pozabljena skrivnost v Izoli.

Zadnja dva lova na zaklade sta umeščena v platformo geocaching.com, ki je v uporabi že več kot desetletje in kjer lahko vsak posameznik ali skupina skrije zaklad – 'cache', ga opremi z opisom in predstavi na platformi. Skupnost geocacherjev je zelo velika in predvsem popolnoma mednarodna. Marsikdaj 'lovci na zaklade – geocache' v vsakem mestu, ki ga obišejo, iščejo zaklade, ki se tam skrivajo.

Rajzefiber že od leta 2018 razvija format lova na zgodbe, ki jih zadnja leta preizkuša tudi v digitalni obliki. Na fotografiji: Berlin, kjer lahko doživite pobeg iz DDR.

Tudi v sklopu projekta Digitalizirajmo lokalne turistične vsebine razvijamo nekaj digitalnih lovov na zgodbe, tako je na voljo Lov na krone v Mariboru na questoapp, kjer se s pomočjo aplikacije sprehodite po Mariboru, odkrivate krone na pročeljih starih hiš in ob tem spoznavate zgodbo mesta. Ali pri Vinski fontani v Marezigah kot geocache, kjer smo z metodo 'zgodbarjenja' ustvarili fiktivni lik, Kralja teme, ki temelji na imenih sorte refošk – lat. 'rex fuscus', kar se prevaja kot 'kralj teme'. V času pisanja dobivajo zaključno podobo še digitalni lovi na zgodbe v Pivki, na Krasu, Trbovljah in Lovrencu na Pohorju, ki bodo koristili platformo geocaching.

V Parizu lahko s pomočjo ugank odkrivате mesto.

Z lovi na zgodbe potešimo radovednost in željo po razgibani igri, hkrati omogočamo kakovostno dodatno ponudbo, ki ni samo digitalna, temveč spodbuja iskanje v prostoru/kraju/mestu. Lovi na zgodbe so lahko kompleksnejši, temeljijo pa bodisi na realnih lokalnih zgodbah ali izmišljenih, digitalnih ali

V Londonu lahko odkrivate skrite prostore, tudi pube.

Odkrivanje Bruggesa skozi igro

analognih. V vsakem primeru niso finančno zahtevni, hkrati omogočajo nadgradnjo z drugimi elementi ponudbe, kot je kulinarika, dogodka, šport, znamenitosti.

Rajzefiber že od leta 2018 razvija format lovov na zgodbe oz. samovodene ogleda mesta, primerne tako za posameznike kot skupine, zadnja leta pa preizkušamo tudi digitalne oblike lovov na zgodbe. Če želite izvedeti več o tem, kako pripraviti digitalni lov na zgodbe, ste vabljeni 31. 8. 2023, ob 17. uri, na spletno kliniko, ki bo potekala na zoomu (predprijave zbiramo na katja@rajzefiber.si).

Sicer vas vljudno vabimo, da si dovolite biti radovedni in raziskovati mesta z otroškim zanosom in čudenjem.

Želim vam sproščeno poletje, polno prijetnih odkritij!

V naših mladinskih projektih že vrsto let opažamo porast digitalnih pripomočkov in rešitev.

Več znanja za več turizma in Turizmu pomaga lastna glava

Mladi v inovativne turistične projekte radi vključujejo QR-kode in VR-očala

Pri projektih Turizmu pomaga lastna glava, ki je celovit sistem organiziranega delovanja osnovnošolske mladine v turizmu, ter njegovi srednješolski nadgradnji Več znanja za več turizma že vrsto let opažamo vedno večjo uporabo digitalnih pripomočkov in rešitev. Letošnji 21. festival Več znanja za več turizma ter 38. festival Turizmu pomaga lastna glava nista bili nobeni izjemi pri tem. Vabljeni k ogledu mini kataloga letošnjih projektov z digitalnim pridihom.

Več znanja za več turizma:

1. Šolski center Slovenj Gradec, Srednja šola Slovenj Gradec in Muta:

Naslov naloge: 'Grati' Fit s kraljem Matjažem

Dijakinje so se odločile za nadgradnjo tradicionalne športne prireditve Maraton kralja Matjaža v Črni na Koroškem s športnimi in zabavnimi aktivnostmi: iskanje zakladov v kraljestvu kralja Matjaža, nočni tek barv po centru Črne na Koroškem, vodena vadba, odbojarski turnir z znanim koroškim odbojkarjem ali odbojkarico (Klemen Čebulj ali Tina Urnaut), Skyrace kralja Matjaža, Kralj Matjaž rešuje Alenčico. Gre za športno-rekreativno prireditev, namenjeno mladim (od 15 do 30 let), ki se udeležujejo katerega izmed tekov na prireditvi Maraton kralja Matjaža ali so prisotni kot gledalci.

V predstavitev so vključili QR-kode, prek katerih se je mogoče seznaniti z zdravilno močjo dreves, legendo o kralju Matjažu, znanimi osebnostmi Črne na Koroškem, rudarjenjem v Peci ter najvejsko lipo.

2. Ekonomska šola Murska Sobota, Srednja šola in gimnazija

Naslov naloge: Sobota Švica

Ekipa se je odločila za dogodek s športnimi igrami brez meja za mlade med pomurskimi srednjimi šolami, ki bi ga pripravili na letnem kopaljšču Murska Sobota. Ustvarili so tudi maskoto z imenom 'reševalec Rudi', ki bo zabavala mlade, kot znano osebnost so vključili

motociklista Roka Bagoroša, pripravili so tudi kulinarčne dobrote. V predstavitev so vključili tudi aplikacijo, na kateri bodo dostopne informacije o aktualnih dogodkih na kopaljšču, vremenu, temperaturi vode, ponudbi hrane in pijače. Na njej je tudi kolo sreče, ki bo obiskovalcem prinašalo popuste in nagrade. Svojemu turističnemu produktu so dodali VR-očala, s katerimi bodo obiskovalci izkusili različne virtualne izkušnje, kot so npr. skoki v vodo.

Mobilne aplikacije so med mladimi daleč najbolj priljubljene.

3. Srednja šola za gostinstvo in turizem Radenci

Naslov naloge: Srčno gibanje

Gre za turistični produkt, ki dopolnjuje tradicionalno športno prireditev Maraton treh src v Radencih. Dijakinje in dijaki so pripravili pet iger z gibalnimi vajami, ki se bodo izvajale v Zdraviliškem parku Radenci.

V svoj produkt so vključili QR-kode z vsako posamezno vajo.

4. Tehniška šola s slovenskim učnim jezikom Žiga Zois, Gorica

Naslov naloge: Mesti kulture 2025, povezani s športom mladih Zamejski Slovenci so izdelali turistični produkt, ki bo dopolnil

ponudbo v Novi Gorici in Gorici, ki bosta leta 2025 evropski prestolnici kulture. Gre za športni dogodek, ki bo povezal mlade različnih jezikov in kultur, in sicer s ponudbo pohodništva, plezanja, jahanja, lokostrelstva, kolesarjenja. Dejavnosti bodo potekale zadnji vikend v aprilu, tako si bodo lahko mladi med majskimi počitnicami odpočili. V predstavitev so vključili virtualni pohod na Vrh svetega Mihaela, ki je le nekaj kilometrov oddaljen od Gorice. Že pripravljeni pohod se nadaljuje po kraških poteh do muzeja prve svetovne vojne na prostem. V tem muzeju dobimo dva zasloni na dotik, na katerih si lahko ogledamo interaktivne 2D- in 3D-vsebine.

5. Strokovna šola Virovitica

Naslov naloge: Mini golf pot po Virovitici

Udeleženci festivala iz hrvaškega mesta Virovitica so pripravili nov turistični izdelek, pri katerem bi na pet javnih zelenih mestnih površin razporedili 18 polj za mini golf, na katerih bi izletniki skozi igro in zabavo doživeli mesto. Gre za ogled mestnih znamenitosti ob zabavni športni aktivnosti – mini golfu.

V turistični produkt so vključili tudi internetno stran ter mobilno aplikacijo, do katerih je mogoče dostopati s QR-kodo. Slednja pripelje do video- in besedilne predstavitve, njen namen je podpora golfistom.

6. Obrtniška šola Požega

Naslov naloge: S kolesom v avanture!

Dijakinje z vzhodne Hrvaške so raziskale že obstoječe kolesarske poti in si na podlagi teh zamislile aktivni oddih z vodenim kolesarjenjem in točkami počitka, na katerih bi predstavili lokalno gastronomsko ponudbo. Pripravili so tudi energetske ploščice, imenovane psunjčica. Del novega turističnega produkta je tudi spletna stran, na kateri so vse informacije o novem lokalnem turističnem produktu, do nje je mogoče dostopati s QR-kodo.

VR očala na predstavitev poskrbijo za dodatno atrakcijo.

Turizmu pomaga lastna glava

1. Osnovna šola Fram

Naslov naloge: Šah in živi šah

Učenci in učenske so se osredotočili na šah, čeprav nekateri zanikajo, da je to šport, saj so ga v Framu oboževali in ga še obožujejo. Nekoč so že imeli prireditev 'živi šah', zdaj pa so se mladi odločili, da jo bodo ponovno oživili. Dodali so ji tudi turistično oziroma tržno noto.

Za sodobnejši pridih oživljenega športno-turističnega produkta bi v prihodnosti razvili tudi aplikacijo za igranje šaha med mladimi, ki bi bila v prvi fazi namenjena instrukcijam šaha.

2. Osnovna šola Pohorskega bataljona Oplotnica

Naslov naloge: #Si upaš?

Učence in učenci so si za nalogo zadali povečanje prepoznavnosti destinacije Lukanja-Jurgovo skozi športne aktivnosti. S tem bi

pritegniti predvsem mlade, ki obožujejo izzive in radi tekmujejo. Celotni turistični produkt temelji na preprostem vprašanju Si upaš?, pri tem bodo sredi Pohorja iskali 'Angry Birds', plezali, se vozili s kolesom ter v čim krajšem času poskušali prehoditi 1.475 metrov nadmorske višine.

Izzivalci so prek QR-kode postavljeni pred vprašanje Si upaš?, na voljo pa bosta odgovora DA ali NE. Razvili so tudi spletno stran, na katero je mogoče dostopati s QR-kodo, njihova predstavitev vključuje VR-očala, s katerimi si je mogoče ogledati promocijski film, želijo pa si razviti tudi posebno aplikacijo Si upaš?.

Predsednik ocenjevalne komisije Jure Sodja med mladimi udeleženci festivala.

3. OŠ Črna na Koroškem

Naslov naloge: 'Grta pa Dovta po Črni'

Črna na Koroškem je znana po različnih športnih prireditvah, med najbolj znane nedvomno sodi K24 ultra trail race, ki je uvrščen na 12. mesto naj tekaških prireditev in je najvišje uvrščeni trail v svojem segmentu trailov. Dijaki in dijakinje bi omenjeno prireditev popestrili s spremljevalno prireditvijo za otroke in mladostnike s kulturnim, zabavnim in športnim programom na različnih točkah po Črni: Mini K23, tek po vodni učni poti Bistra, doživljajski park za otroke, Pumtrack, zipline Olimpline.

Ker mladi radi uporabljajo pametne telefone, so vključili tudi QR-kodo do našega junaka Bisterčka z navodili, ker je učna pot, dostopna tudi v digitalni obliki s pomočjo aplikacije Actionbound.

4. Osnovna šola Pohorskega odreda Slovenska Bistrica

Naslov naloge: Fridatlon

Odločili so se, da s Fridatlonom obogatijo tradicionalni turistični dogodek Fridina mišnica, ki se odvija že 10 let. Gre za delavnice in tečaje za otroke, lutkovne predstave, rojstne dneve otrok, obdarovanja in še mnogo drugega. Zamislili so si Fridatlon, obliko orientacijskega teka, ki poudarja gibanje, kulturo in doživetje.

Mladi s sodobnim pristopom mobilne aplikacije Actionbound razvijajo orientacijo, rešujejo uganke, spoznavajo kulturno bogastvo kraja, predvsem pa so ob vsem tem športno aktivni. Aplikacija namreč zahteva, da sodelujoči na posameznih postajah opravijo in posameje svojo športno aktivnost – šele nato lahko nadaljujejo pot do naslednje postaje. Fridatlon obsega štirinajst doživljajskih športno-kulturnih postaj. Za podmladek so razvili mini Fridatlon.

5. Osnovna šola Milojke Štrukelj

Naslov naloge: Kolesarska pot prijateljstva

Novogoriške učence so se odločile za nadgraditev tradicionalnega pohoda prijateljstva, ki poteka med Novo Gorico in Gorico v Italiji in je zelo dobro obiskan, in sicer da ga popestrijo s pustolovščino na kolesih. Opazili so namreč, da dogodek pritegne predvsem družine z mlajšimi otroki ter starejše ljudi, sami pa si želijo pritegniti tudi mlade. Odločili so se, da bodo ponudili pustolovščino na kolesih.

Že obstoječo kolesarsko pot so tako dopolnili s športnimi in miselnimi izzivi, ki jih je mogoče prebrati prek QR-kod.

6. Osnovna šola Polzela

Naslov naloge: Športizem z roke v roko

Učenke in učenci so si zamislili spremljevalne aktivnosti ob Dobrodelnem malteškem teku, ki ga organizira ustanova Dobrodelni županov sklad Polzela. Tek je poimenovan po malteškem viteškem redu, ki je bil skoraj pol tisočletja v Polzeli. Gre za tek po poteh občine Polzela, ki se ga udeležujejo tako domačini kot tekmovalci iz Slovenije. Tekške trase so tri: na 5, 10 in 21 km. Tek bodo popestrili z dvema novima športnima dejavnostma: Ultimate frisbee in Disc golf. Na Instagramu bodo dali na ogled predstavitveni video, do katerega bo mogoče dostopati tudi s QR-kodo.

7. Osnovna šola Ljudski vrt Ptuj

Naslov naloge: (Z)Migaj se

Učenke so se odločile, da bodo razvile nov turistični produkt, ki bo še dodatno obogatil turistično ponudbo Ptuja. Pri tem so združile kulturno-zgodovinski pomen Ptuja in športa. Odločile so se za Turistični festival, ki vključuje hojo po ulicah starega mestnega jedra, tek po ptujskih ulicah ter sprostivne vaje v Sončnem parku.

Nov turistični produkt so organizirale tako, da vključuje postavitev informativnih tabel z namigi in QR-kodami na prave lokacije, poleg tega lahko obiskovalci prek skeniranih QR-kod izvajajo športna doživetja po mestu.

QR kode se pogostokrat najdejo tudi na promocijskih majicah.

8. Osnovna šola Fokovci

Naslov naloge: LüftGumi

Septembra 2022 so nebo nad Prekmurjem preplavili številni toplozračni baloni, saj je tam potekalo precej odmevno mednarodno tekmovanje. Učenke so začele razmišljati, kako tako tekmovanje približati mladim, da bi ga lahko tudi sami bolj aktivno doživeli, ne le kot pasivni 'fotografi' in opazovalci pisanih balonov. Po vzoru t. i. iger brez meja so pripravili zabavne igre, ki vključujejo gibanje in kreativnost, ter jih povezali s tekmovalnimi kategorijami poletov s toplozračnimi baloni.

Za boljše promocijo dogodka so oblikovali tudi letak z osnovnimi informacijami in povezavo do vabila in prijavnice, ki je opremljen s QR-kodo, ki vodi do youtube videa s promocijo dogodka.

9. Osnovna šola Miška Kranjca Velika Polana

Naslov naloge: Palček Polanski klačiči po Amazonki

V projektno-turistični nalogi Palček Polanski klačiči po Amazonki so zasnovali turistični dogodek s turističnim produktom Nahrbtnik

doživetij, ki so ga namenili mladim generacijam. Velika Polana je vključena na zemljevid kolesarske poti evropske Amazonke, ki so ga mladi nadgradili v kolesarsko doživetje za mlade.

Nahrbtnik doživetij vključuje tudi QR-kodo s povezavo do aplikacije Seppo: tekmovalci potrebujejo orodje za branje QR-kod.

10. Osnovna šola Tončke Čeč Trbovlje

Naslov naloge: Trajbi kolo za zdravo telo

Učenke in učenci so razvili turistični produkt Turistične kolesarske poti po Trbovljah, in sicer v treh smereh in težavnostnih stopnjah. Pri tem lahko obiskovalci uporabijo lastno kolo ali si sposodijo električno kolo TRajBi, ki ga nudi Občina Trbovlje. Z omenjenim turističnim produktom so povezali različne športne in tematske poti.

Za vsako pot so pripravili posebno misijo oziroma odpravo s pomočjo poučne, zabavne interaktivne aplikacije CČOD-misija. Ustvarili so tudi QR-kodo za dostopanje do e-koles TRajBi in CČOD-misije.

11. Osnovna šola Šmartno v Tuhinju

Naslov naloge: Snežkin park

Učenke so se odločile, da bodo popestrile zimske športne prireditve v Sloveniji, zato se lokacije aktivnosti lahko spreminjajo. Zamislile so si sobo pobega Snežkin park, ki temelji na zgodbi o lisički in njeni zaklenjeni športni opremi.

Soba pobega je sestavljena iz petih nalog oziroma dejavnosti. Vsaka je opremljena s QR-kodo, na kateri so navodila prek programa Google forms.

12. Osnovna šola Vencija Perka, Domžale

Naslov naloge: Kup doživetij

Učenke in učenci so za osrednji motiv svojega turističnega produkta vzeli Šumberk z Lisičkino učno potjo, urejeno trim stezo, kolesarskim poligonom ter plezalno steno. Gre za mesto, ki ga pozna sleherni Domžalčan. To je bil tudi vrh, ki so ga kot kratkohlačniki osvajali domžalski športniki, preden so začeli osvajati svetovne vrhove.

Omenjeno 'točko srečanja Domžalčanov' so za potrebe novega turističnega produkta še dodatno obogatili s QR-kodami, ki bodo sprehajalce povabile k dodatnim izzivom. Gre za šest gibalnih nalog s predstavitev lokacij oziroma izzivov, ki čakajo udeležence. Gre za izziv s slamniki, glavno izhodišče je Šumberk. Že obstoječo učno pot Pravljični Šumberk so še dodatno obogatili. Po krožni poti so na šestih že obstoječih točkah skrili QR-kode.

Besedilo: Polona Frelj
Fotografije: Arhiv TZS

Domžalski osnovnošolci so 'Izziv s slamniki' obogatili s QR kodami.

Vaški večer pod lipo	7.08.2023	Srednja vas v Bohinju	Turistično društvo Bohinj
Koncert na Soči	11.08.2023	Kanal	Turistično društvo Kanal ob Soči
67. Koroški turistični teden	11.08.2023 - 28.08.2023	Črna na Koroškem	Turistično društvo Črna na Koroškem
Bohinjska noč 2023	12.08.2023 - 13.08.2023	Bohinj/Pod Skalco	Turistično društvo Bohinj
Košnja pohorskih planj na star način	13.08.2023	Planje na Rogli	Turistično društvo Mislinja
18. Veliko-šmarenski kolesarski maraton	13.08.2023	Vurberk	Turistično društvo Vurberk
61. Dan hmeljarjev	13.08.2023 - 14.08.2023	Občina Braslovče	Turistično društvo Braslovče
Skoki z mosta 2023	13.08.2023	Kanal	Turistično društvo Kanal ob Soči
Stržiškarski sejem 2023	13.08.2023	Podbrdo/Stržišče	Kulturno tehnično turistično Društvo Baška dediščina
Vaški večer pod lipo (tudi v ponedeljek, 21.08.2023)	14.08.2023	Srednja vas v Bohinju	Turistično društvo Bohinj
25. Pozdrav jeseni	15.08.2023	Razkrižje	Turistično narodopisno društvo Razkrižje
Kranjskogorska desetka	15.08.2023	Kranjska Gora	Turistično društvo Kranjska Gora
Gremo na božjo pot	15.08.2023	Ilirska Bistrica/Soze	Kulturno etnološko turistično športno društvo Alojz Miheličič Harije
3. Festival sladoleda Sladka Loka	19.08.2023	Škofja Loka	Turistično društvo Škofja Loka
15. tradicionalna prireditev Perkmandelc	19.08.2023	Zagorje ob Savi	Turistično društvo Ruardi
Štrukljifest 2023	19.08.2023	Grušovlje- Zgornja Savinjska dolina	Kulturno turistično društvo Bazilika
4. dobrepoljsko krompirjevanje in tekmovanje harmonikarjev	19.08.2023	Videm-Dobrepolje	Turistično društvo Dobrepolje
Dan Teric	19.08.2023 - 20.08.2023	Davča/kmetija Pr' Vrhovcu	Turistično društvo Davča
Prid pele f Kapele 2023	25.08.2023 - 27.08.2023	Kapele	Turistično društvo Kapele
36. I FEEL Slovenia CEBE Triatlon jeklenih powered by Tosidos	26.08.2023	Bohinjsko jezero	Turistično društvo Bohinj
Koupatlon	26.08.2023	Metlika	Turistično društvo Vigred Metlika
XVIII. Etnološki dnevi	26.08.2023 - 27.08.2023	Laze v Tuhinju	Turistično društvo Tuhinjska dolina
Praznik trenja in predenja lanu ter praznik okusov	31.08.2023	Škofljica/Dvorec Lisičje	Turistično društvo Škofljica
Koncert skupine Šansonet v Rimski nekropoli	1.09.2023	Šempeter	Turistično društvo Šempeter v Savinjski dolini
Koncert skupine Šansonet v Rimski nekropoli	1.09.2023	Šempeter v Savinjski dolini	Turistično društvo Šempeter v Savinjski dolini
Slovo poletju 2023	1.09.2023 - 2.09.2023	Rimske Toplice	Turistično društvo Rimske Toplice
44. Juriš na Vršič	2.09.2023	Kranjska Gora	Turistično društvo Kranjska Gora
46. Ribniški semenj	3.09.2023	Ribnica	Turistično društvo Ribnica
19. Krevsov tek po Kriško-polževski planoti in Pohod po GUP do Višnje Gore	9.09.2023	Polževo	Turistično društvo Polževo
Pozdrav jeseni	9.09.2023	Starše	Turistično društvo Starše
18. Bučarija	9.09.2023	Mekotnjak	Turistično društvo Stara Cesta
Srečanje etno skupin	16.09.2023	Vuhred	Turistično društvo Vuhred
Pohod po Davči	17.09.2023	Davča	Turistično društvo Davča
10. pohod pd Šteberka do Karlovca	17.09.2023	Cerkniško jezero	Turistično društvo Cerkniško jezero
Pohod na Menino planino	17.09.2023	Terme Snovik	Turistično društvo Tuhinjska dolina
65. Tradicionalni Kravji bal	17.09.2023	Ukanc v Bohinju	Turistično društvo Bohinj
Mihaelov sejem	17.09.2023	Nova vas	Turistično društvo Bloke
Šefi kuhajo	17.09.2023	Radeče	TD Turistično društvo Radeče
13. pohod po Bevkovi poti	17.09.2023	Hudajužna/Grahovo ob Bači	Kulturno tehnično turistično Društvo Baška dediščina
Dödolijada in kulinarična razstava za zlato kijanco	23.09.2023	Puconci	Kulturno turistično društvo Puconci
25. praznik jabolk s kronanjem nove kraljice jabolk	23.09.2023	Selnica ob Dravi	Turistično društvo Selnica ob Dravi
Srečanje ljudskih godcev, pevk in pevcev ter trgatav	23.09.2023	Maribor	Turistično humanitarno društvo Glas
Dan odprtih vrat muzeja TD Davča	24.09.2023	Davča	Turistično društvo Davča
Pozdrav jeseni 2023	24.09.2023	Mislinja	Turistično društvo Mislinja
Jesen na vasi	24.09.2023	Škale	REVIVAS - društvo za oživitev in promocijo vasi Škale
Pozdrav jeseni 2023	24.09.2023	Šempeter v Savinjski dolini/Jama Pekel	Turistično društvo Šempeter v Savinjski dolini
Renesančni večer	28.09.2023 - 3.10.2023	Pijava Gorica	Turistično društvo Škofljica
6. srečanje starodobnikov	6.10.2023	Vojnik	Turistično društvo Vojnik, Sekcija starodobnih kolesarjev
18. festival Odmevi dediščine 2023	6.10.2023 - 8.10.2023	Hudajužna, Grahovo ob Bači, Koritnica	Kulturno tehnično turistično Društvo Baška dediščina
Pohod po Pijavsko barjanski poti	7.10.2023	Pijava Gorica	Turistično društvo Škofljica
11. pohod po Tematski poti Na svoji zemlji	7.10.2023	Grahovo ob Bači	Kulturno tehnično turistično Društvo Baška dediščina
Otvoritev Razstave del 9. slikarske kolonije Vurberk 2023	7.10.2023	Vurberk	Turistično društvo Vurberk
Ličkanje koruze	14.10.2023 00:00	Škofljica/Ruskov kozolec	Turistično društvo Škofljica

Slovesnosti se je udeležila tudi sokrajanka Tanja Fajon, sicer ministrica za zunanje zadeve, ter dolgoletni predsednik TD Zbilje Karl Vernik.

Ob 70. obletnici turističnega društva Zbilje

Turizem ob Zbiljskem jezeru gradi 160 prostovoljcev

Ob 70. obletnici turističnega društva Zbilje, kraja, ki je prav po zaslugi aktivnega članstva turističnega društva postale prepoznane turistični kraj v okolici Ljubljane, so ob Zbiljskem jezeru pripravili sproščeno druženje članov društva, krajanov in gostov. Skozi anekdote in zgodbe so predstavili zgodovino društva, ki je skozi leta pridno razširjalo svojo lastnino in je danes, kar se lastnine tiče, eno izmed večjih turističnih društev v Sloveniji. Med bogatejše sodijo tudi po številu članov, programa in dobre volje.

Slavnostni govornik je bil predsednik TZS Dominik S. Černjak, ki je priznanje ob jubileju predal Iztoku Pipanu, predsednik TD Zbilje in podpredsedniku TZS

Ste vedeli, kako je nastalo TD Zbilje?

Takoj po nastanku, še isto poletje, si je Zbiljsko jezero vsako soboto in nedeljo prišlo ogledat več kot 500 obiskovalcev s kolesi, 100 z motorji, 50 z vozovi, še nekaj avtomobilov in tudi kakšen tovornjak je pripeljal obiskovalce. Skratka, vsi ti obiskovalci so vaščane navdušili tako, da so že 9. septembra ustanovili Turistično društvo

Dogodka se je udeležilo tudi veliko število krajanov in krajanek.

Zbilje. Ustanovni občni zbor so imeli pri Jezerški in kronist je takrat napisal, da se je Zbiljem z nastankom jezera odprl nov svet turizma in lepše bodočnosti.

Kot zanimivost naj povemo še to, da je zastopnik Turistične zveze Slovenije, dr. Mitja Gorc, na ustanovni občni zbor kot pomoč pri zagonu prinesel v gotovini 30.000 dinarjev. Danes je tak način poslovanja seveda nemogoč, sem pa preračunal, da je 30.000 dinarjev iz leta 1953 danes vrednih 958 evrov, kar je skoraj toliko, kolikor povprečno lahko dobi slovensko turistično društvo na razpisu, ki ga ima vsako leto Turistična zveza Slovenije. Revalorizirana vrednost znaša 30.000,00 DIN z dne 9. 9. 1953 na dan 15. 6. 2023 znaša 958,30 evra.

<https://www.stat.si/Inflacija/si-si/#/revalorisation>

Besedilo: I. P.
Fotografije: Janez Strojanc

60 let Turističnega društva Pišce

Za predano delo pri uresničevanju projektov je TZS članom društva podelila bronaste, srebrne in zlate znake ter pisna priznanja.

Ob jubileju smo osvetlili spomine na dogodke in ljudi, ki so jih zaznamovali. Zapisali smo jih v zborniku **Šestdeset let Turističnega društva Pišce, ki je izšel ob tej priložnosti.**

Leta 1962 je 28 Piščanov ustanovilo Olepševalno turistično društvo Pišce, ki se je pozneje preimenovalo v Turistično društvo. Danes je društvo prostovoljna organizacija, ki združuje krajanov za spodbujanje aktivnosti za razvoj turizma v vseh njegovih pojavnih oblikah. Desetletja so ponudila mnoge izzive in nastali so projekti posebnega pomena: pohod na Špiček ob slovenskem kulturnem prazniku, pohod po poti dr. Slavka Sušina, pohod po poti suverenosti, postavljanje mlaja, organizacija čistilnih in hortikulturnih akcij, predstavitve ob krajevnem prazniku, na dnevih vina, kruha in salam, županovem golažu, sejmu Alpe-Adria. Vzcvetela sta naša bisera, na katera je društvo izredno ponosno: vaški kozolec, namenjen ohranjanju kulturne dediščine, medgeneracijskemu izobraževanju in društvemu življenju krajanov, ter mlin, v katerem ponovno diši po sveži koruzni moki. Ob jubileju smo tudi slavnostno odprli pot 'Koraki za zdravje, znanje in sanje', našo novo turistično zanimivost. Za predano delo pri uresničevanju projektov je TZS članom društva podelila bronaste, srebrne in zlate znake ter pisna priznanja. Društvo je pa za 60 let uspešnega dela na področju razvoja turizma prejelo srebrni znak TZS, plaketo občine Brežice in plaketo Krajevne skupnosti Pišce.

Temeljni gradniki vseh naših uspešnih zgodb so prostovoljstvo, gostoljubje, solidarnost in družabnost. Dobrih zgodb pa zanesljivo

V imenu TZS je priznanja podelil podpredsednik Jože Prah.

ni brez krepkih vezi med krajevno skupnostjo, občino, domačo osnovno šolo in društvi v lokalni skupnosti. Zavedamo se pomena turizma za naš kraj in želimo v bodočnosti negovati bogastvo narave in sadove, ki sta jih narava in človek dolga stoletja ustvarjala z roko v roki. Nastalo zgodbo pa dopolniti s turistično infrastrukturo, ki nam za razvoj uspešne turistične ponudbe še manjka.

Besedilo: Turistično društvo Pišce
Fotografije: Multimedijska produkcija Videokom Brežice

Turistično društvo Dravograd praznovalo 40 let delovanja

V soboto, 27. maja, je Turistično društvo Dravograd v dvorani Špic D z lepo prireditvijo obeležilo svoj jubilej – 40. obletnico delovanja. V imenu Regijske turistične zveze SAŠKA je vse navzoče nagovorila podpredsednica Ivica Čretnik, ki je slavljencem podelila tudi srebrni znak Turistične zveze Slovenije. Spodbudne besede sta jim namenila tudi župan Občine Dravograd Anton Preksavec, predsednik Krajevne skupnosti Dravograd Ferdo Abraham, navzoče pa je pozdravila tudi aktualna in zelo aktivna predsednica TD Dravograd Milena Mendaš. Člani društva so se ob tej priložnosti zahvalili vsem prijateljskim društvom in zavodom, ki so v vseh teh letih z njimi sodelovali in jih podpirali. Hkrati so se zahvalili svojim članom, častno priznanje je prejel Janez Jurič, literat, poet, pisatelj in zelo srčen človek, ki je veliko prispeval k razvoju društva. Seveda je tudi za to priložnost stresel iz rokava nekaj izvornih verzov.

Za prijetno vzdušje so poskrbeli številni nastopajoči: učenci in učenke Glasbene šole Ravne na Koroškem – oddelek Dravograd, Folklorna skupina OŠ Neznanih talcev Dravograd, zasedba Okej, humoristična skupina Kimperk teater in Danaja Grebenc.

Turistično društvo ima kar nekaj načrtov za prihodnost, veselijo pa se tudi novih prostorov, ki jih bodo prav kmalu dobili v uporabo.

Besedilo in fotografiji: Turistično društvo Dravograd

Srebrni znak TZS je podelila podpredsednica Regijske turistične zveze SAŠKA Ivica Čretnik

Znamenita cerkev sv. Tilna v naselju Sveto v občini Komen

Republiški Turistični drobnogled Turistične zveze Slovenije

Majhna vas na koncu sveta

Slope so razgibana vas s pestro zgodovino v občini Hrpelje – Kozina. Že od nekdaj so Sloparci radi vabili sorodnike, drage znanke in dobre ljudi na obisk, ko so po Sloparskem polju cvetela stotera češnjeva drevesa. »Ko so češnje dozorele, so v vas prišli trgovci s tovornjaki, ki so jim Sloparci prodajali nabrane češnje, posameznik jih je na dan nabral tudi štiristo kilogramov! Naše češnje so nato prodajali v Trstu in na Reki. Ves čas skrbimo, da imamo še vedno veliko češnjevih dreves, leta 2000 smo jih spet posadili 200,« pripoveduje Helena Godina, odlična poznavalka vasi Slope z okolico, sicer pravnica po poklicu.

Helenini predniki so se v 16. stoletju priselili na območje Slop iz Češke. Sloveli so kot gradbeniki – ta tradicija se je ohranila do danes, saj se njen brat Maks še vedno ukvarja s to gospodarsko dejavnostjo. V Slope prihajajo danes obiskovalci, in teh sploh ni malo, tudi zaradi dobrih, izključno domačih kulinarčnih dobrot na izletniški kmetiji pri Damijanu Marsiču, ki goste razvaja na 650 metrih nadmorske višine v Slopah 18, med drugim s svežimi jurčki z žara, lazanjo, pršutom, panceto, dušenim sladkim zeljem, ocvrtimi bučkami,

stročjim fižolom in radičem ..., predvsem zaradi pestre zgodovine. »Slope so majhna vas na koncu sveta v Brkinih. Na koncu sveta, ker iz Slop naprej v svet ni vodila nobena pot,« pravi Helena Godina in pokaže knjigi avtorice Jolande Pibernik, doma iz Slop (že pokojna), z naslovoma Pravca o Slopah in Po sledih svojih korenin. Knjigi sta vodnik po običajnih kulturnih in zgodovinskih poteh nekdanjih Slopancev ter o zgodovini, družbi, gospodarstvu in kulturi te majhne brkinske vasi od davnih do sedanjih časov z zanimivimi in dobrosrčnimi ljudmi. Avtorica je zapisala tudi več zgodb, legend in pravljic. Denimo o znamenitih godcih Žmirc – očeta in njegovih osmih sinovih. »Ti godci so bili po ljudskem izročilu tako cenjeni, da je o njih nastala pravljica. Ko je oče Žmirc umrl, ga sveti Peter ni pustil v nebesa, češ da za pijane in grešne veseljake nebeška vrata niso odprta. A godec Žmirc se ni dal, pred nebeškimi vrati je napravil oštarijo, v kateri je godel in pel, oštarija pa je bila čedalje bolj polna duš, ki se jim sploh ni mudilo v nebesa. Bog je uvidel, da je najbolj modro, da sloparski godci vendarle vstopijo v nebesa in godejo vsako soboto in nedeljo. Od takrat naprej je bilo v nebesih zares lepo.«

Helena Godina, odlična poznavalka vasi Slope, ob njej Pavle Hevka, podpredsednik RTD TZS

Sloparci so skrbno urejali svoje studence in skrbeli za snažnost vodnih zbiralnikov. Čistili so kale, da je bilo dovolj vode tudi za živino in ovce. Najbolj obiskan studenec je bil Mrzlek, voda v njem pa sila zdravilna. Tisti, ki so to vodo uživali, celo za kugo niso zboleli. In še danes je zelo živa legenda o grajskem zakladu. »Kjer je cerkva Sv. Križa, je nekdaj stal grad. In tam, kjer je grad, je tudi zaklad. Ta zaklad je neki mož davno vsul v votlino na desnem vogalu grajske kapelice, da bi ga namenili za gradnjo nove cerkvice. Veliko kozlov in ovac se je paslo okrog cerkvice, a nobena ni zagrizla v zaklad. Sloparki so neumorno s krampi kopali, da bi našli zaklad, a ga doslej še nikomur ni uspelo najti. Sploh je prostor okrog cerkvice skrivnosten, v zraku so ostaline davnega, nepojasnjenega ...« pripoveduje Helena. So pa v Slopah že zdavnaj imeli naročene tudi Novice, ki so izhajale vsak četrtek zvečer od leta 1924 do druge polovice 1927. v Trstu. Naročnik, pa tudi sodelavec Novic, je bil takratni sloparski župan Jože Počkaj. Tako so Sloparki vedeli, kaj se dogaja pri sosedih in v svetu. »Slovenija ima številne prečudovite in turistično zanimive koticke, med te zagotovo lahko uvrstimo tudi vas Slope,« meni Karel Vernik, predsednik Republiškega Turističnega drobnogleda Turistične zveze Slovenije (RTDTZS). Turistični drobnogled je tokrat pot zanesla namreč v brkinsko vas Slope in naselje Sveto v občini Komen. Tudi slednje privablja turiste od blizu in daleč. Največja znamenitost Sveta je cerkev svetega Tilna, ki je eden od najpomembnejših spomenikov sakralne arhitekture v Sloveniji. Cerkev je edinstvena zaradi osmerokotne oblike cerkvene ladje iz leta 1579 in dežnikaste strešne konstrukcije. Ima kar tri nove zvonove, ki jih je dobila v času župana občine Komen Jožefa Adamiča. Naselje, ki ima 207 prebivalcev, se ponaša tudi s petsto let staro lipo!

Besedilo in fotografije: Duša Podbevšek - Bedrač

Karl Vernik: »V naselju Sveto si vsekakor velja ogledati tudi pokopališče iz prve svetovne vojne.«

Jožef Adamič, nekdanji župan Komna, je zaslužen, da ima cerkev spet tri zvonove.

Na osrednjem Titovem trgu stoji spomenik človeški ribici, na kateri so zabeleženi osnovni postojnski mejniki.

Na terenu z državno ocenjevalno komisijo Moja dežela – lepa in gostoljubna

Na pragu burje naredili opazen turistični preskok

Vseslovenski natečaj Moja dežela – lepa in gostoljubna je v polnem teku. Državna ocenjevalna komisija vsak dan obiše novo destinacijo, zanima jih predvsem to, kakšen napredek so naredili v zadnjem letu dni oziroma v času od zadnjega ocenjevanja. Kako zelo natančni so, sem se prepričala v Postojni, ki se za najlepši in najbolj gostoljubni kraj poteguje v kategoriji srednjih mest. Leta 2021 so osvojili tretjo nagrado, priznanje so od Turistične zveze Slovenije prejeli kar 'doma', na Dnevih slovenskega turizma v Postojnski jami.

Roko na srce, med turistično ponudbo v Postojnski jami in v Postojni obstaja velik razkorak, kar poskušamo nadoknaditi. Od Postojnske jame Občina dobiva izplačano koncesijo, kar vlagamo v razvoj. Turisti seveda k nam v prvi vrsti pridejo zaradi Postojnske jame, naša naloga je, da jih obdržimo, nam je prostodušno zaupal Anže Grželj iz Turizma Postojna. Pred tem nas je energično vodil čez mestno promenado. Gre za turistično ekskurzijo Postojna na mestni poti, ki jo je razvil lokalni turistični vodnik Andrej Rijavec.

»Moram priznati, da ste v zadnjih dveh letih naredili ogromen preskok,« je s pozitivno oceno razveselila Andreja Vesel, vodja ene od štirih ocenjevalnih komisij. Pred tem gostitelju ničkolikokrat precej grozeče namigne, »da komisija opazi čisto vse«, o čemer sem se prepričala na lastne oči.

Svetovalni organ, ki daje destinacijam namige za izboljšave, na svojo zeleno tablico pridno beleži vse pomanjkljivosti, kot so denimo zastareli plastični koši za smeti, polomljene klopce in odstopajoči tlakovci. V Postojni je imela komisija daleč največ pripomb nad

V osrednjem mestnem parku imajo informativne table vse postojnske krajevne skupnosti.

pomanjkljivimi oznakami in premajhnem številu informacijskih tabel, z daleč največjo črno piko so označili propadajočo avtobusna postajo.

Prenovljena Tržaška ulica

Komisija pridno dokumentira tudi vse prednosti, med katere v Postojni zagotovo sodi obnovljena Tržaška ulica, ki je med drugim opremljena z oznakami za slepe in slabovidne, ima pa tudi odlično ulično razsvetljavo. »Imate zelo lepa krožna križišča, ki so odlično vzdrževana in ocvetličena,« Veselova poskrbi za še en kompliment »Kdo pa skrbi za cvetje?« se v pogovor vključi ocenjevalka Tanja Mohar. »Režijski obrat Občine Postojna in občinski ponudnik: Hortikultura iz Sežane,« kot iz topa izstrelil Grželj. O glavni ulici v Postojni nam zaupa še, da je promet na njej po novem organiziran enosmerno, da je vsa ulica postavljena na območje umirjenega prometa z omejitvijo 10 kilometrov na uro. Poleg tega je precej več prostora namenjenega pešcem in kolesarjem. Močno so se omejila parkirna mesta. »Zdaj je postala tako zračna, odprta,« v en glas ugotavlja ocenjevalki.

Poletno živahen Titov trg

Lani so uredili tudi razgledno ploščad Sovič, ki ji pravijo tudi postojnski Belvedere. »Še dobro, da niste naredili razglednega stolpa, ki so postali nekakšna modna muha. Destinacije kar tekmujejo, kdo bo imel višjega,« pripomni Veselova in na informacijo, da so ustvarili tudi dve tematski poti: zgodovinska pot Sovič in naravoslovna pot Sovič, gostitelju predlaga, naj se naslednje leto prijavijo tudi v kategoriji Tematske poti.

Avtentična postojnska zgodba je tudi Brivec Ozbič, ki je moral zaradi spremenjene zakonodaje opustiti dejavnost, zato je leta 2017 objekt

prevzela Občina in v njem uredila muzejsko zbirko o zgodovini brivstva. Vodene ogledne pripravlja Notranjski muzej. V Postojni imajo tudi Inštitut za preučevanje Krasa, kar jih uvršča na svetovni zemljevid krasoslovja, na osrednjem Titovem trgu, ki so ga uredili šele leta 2009, pa imajo spomenik človeški ribici. Gre za informacijsko tablo z glavnimi postojnskimi mejniki. Na osrednjem postojnskem trg čez poletje potekata dva festivala: Poletni utrip, ki se je začel konec junija in poteka do 13. avgusta. Sledi festival Zmaj ima mlade, ki traja od avgusta do sredine septembra.

»Postojna ima takšno podnebje, da se že avgusta prvič ohladi. Želja ponudnikov je podaljševanje turistične sezone, ki traja do konca oktobra. November je mrtev. Potem se spet začne, ko v Postojnski jami zaživijo žive jaslice. Od takrat do velike noči je spet mrtva sezona, pojasni Grželj. Nič čudnega, da so svoj glavni destinacijski katalog poimenovali kar: Na pragu burje.

Trajnostna mobilnost

Sprehod nadaljujemo do mestnega parka, med potjo opazimo polnilnice za električna kolesa in avtomobile, na kar se ocenjevalki odzoveta z vidnim odobravanjem.

Slaščičarka Petra Grah je predstavila svojo kreacijo: jakobovo torto, za katero si v Postojni želijo, da bi postala to, kar je na Bledu kremna rezina

»V parku ima vsaka krajevna skupnost svojo tablo z informacijami, tam je tudi pitnik. Preveri, če dela,« Veselova usmeri kolegico. V Občini Postojna imajo 12 postaj za izposojajo koles, s skupaj 64 kolesi. Polovica koles je električnih, polovica običajnih. Z izposojajo upravlja Center trajnostne mobilnosti. Med Postojno in Predjamskim gradom vozil shuttle bus, letos je Občina uvedla dodatno linijo, ki poteka od Planine pri Postojni ter železniške postaje v Postojni, nam Grželj predstavi v osrednjem informacijskem centru, v tako imenovani Galeriji v središču Postojne, kjer smo ekskurzijo tudi začeli.

Ocenjevalki sta bili izjemno zadovoljni, da je center odprt do 19. ure zvečer ter da imajo na vidnem mestu nalepko mobilne aplikacije Slovenski turistični vodnik, ki ga je Turistična zveza Slovenije letos razširila na aplikacijo Moj-izlet.si. Navdušeni sta bili tudi nad izbiro spominkov. »Celotno linijo darilnega programa smo zasnovali na treh postojnskih legendah. Na legendi o predjamskih zakladih in Predjamskem gradu, legendi o zmaju in pastirčku Jakobu, kar je naša glavna legenda, ter seveda na legendi o človeški ribici Proteus. Vse to imamo na majicah, nahrbtnikih, bombažnih vrečkah, podstavkih za kozarce, lončkih, stekleničkah. Drugi del naše ponudbe spominkov so izdelki domačih oblikovalcev,« pojasni Grželj.

Sladki spominek

Čedalje pomembnejši je tudi njihov glavni kulinarčni spominek – jakobova torta, s katero se posladkamo v kavarni Siesta, ki uživa status lokalne posebnosti. Ponujajo jo skupaj s Jakobovim malinovcem in sladoledom.

»Želimo si, da bi jakobova torta za Postojno postala to, kar je za Bled kremna rezina,« ambiciozne načrte razkrije Grželj. Torta je delo lokalne slaščičarke Petre Grah. »Gre za zgodbo o pastirčku Jakobu, ki

je v vasi Podnanos nabiral maline, trl orehe. Tortica je iz lokalnih sestavin. Spodnja plast je biskvit iz pirine moke, orehov, sladkan z medom, osnova je skutni mousse s smetano, ravno tako sladkan z medom. Notri se skriva plast točenih hrušk in malin, zelena dekoracija na vrhu je zmajeva koža, pobarvana s spirulino,« nam recept predstavi Grahova.

Občina Postojna je v okviru projekta LAS začela z revitalizacijo gradu Haasberg

Očarljivi grad Haasberg

V Postojni oživljajo tudi furmansko kuhinjo, za kar je zaslužno zlasti Turistično društvo Postojna, ki je letos že trideseti pripravilo Furmanski praznik. Ena od trdnjav furmanstva je bila tudi Planina pri Postojni, ki je naša naslednja destinacija. Po uvodni zmedi ugotovimo, da gre v resnici samo za grad Haasberg, zato destinacijo na hitro prekategoriziramo v Izletniško točko, novo kategorijo, ki jo je Turistična zveza Slovenije pred dvema letoma uvedla prav zaradi takih primerov.

Občina Postojna je v okviru projekta LAS začela revitalizacijo gradu in grajske štale, v kateri skrbnik objektov društvo Škratovka pripravlja številne dogodke. »Med korono so ljudje začeli hoditi sem. Ljudje iščejo vedno bolj oddaljene lokacije, destinacije, da so čim bolj v miru. Zdaj sem prihajajo številni tujci z avtomobili, parkirišča pa nimamo,« k rešitvi poziva Tatjana Milavec iz društva Škratovka.

»Gre za ena od dveh vstopnih točk na Planinsko polje. Naša želja je bila, da se tukaj uredi parkirišče, a smo dobili negativno oceno s strani ZVKD-ja, češ da bi s tem pokvarili veduto na ruševine. Vsi prepoznavajo, da bi bilo tukaj dobro parkirišče za avtomode, saj jih je tako ali tako tukaj ogromno. Ljudje tukaj so parkirali in bodo,« nam zaupa Tanja Vasilevska Jagunič iz Občine Postojna.

Tudi med našim obiskom je bilo pred ruševinami gradu parkiranih kar nekaj avtomobov s tujimi registrskimi oznakami. K ruševinah gradu namreč tudi po zaslugi razkošnih fotografij tamkajšnjega drevoreda, ki jih obiskovalci širijo na instagramu, prihaja vedno več obiskovalcev.

Besedilo in fotografije: Polona Frelih

Društvo Škratovka v grajski štali pripravlja številne dogodke in je skrbnik objekta.

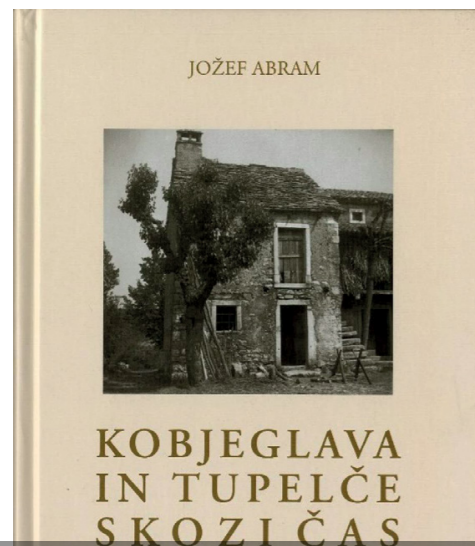

Malo je vasi, na katere je tako lep pogled in imajo tako značilno kraško arhitekturo.

Kobjeglava in Tupelče skozi čas

Kobjeglava in Tupelče sta majhni kraški vasi v bližini Štanjela. Uradno sta to dve vasi, vendar sta fizično združeni in tudi delujeta kot ena vaška skupnost. Malo je vasi, na katere je tako lep pogled in imajo tako značilno kraško arhitekturo z mnogimi umetninami iz kamna in lepo ohranjenimi umetninami v cerkvi. Vse to pogosto privablja obiskovalce, ki si vse to z veseljem ogledujejo, še posebno ob strokovni razlagi.

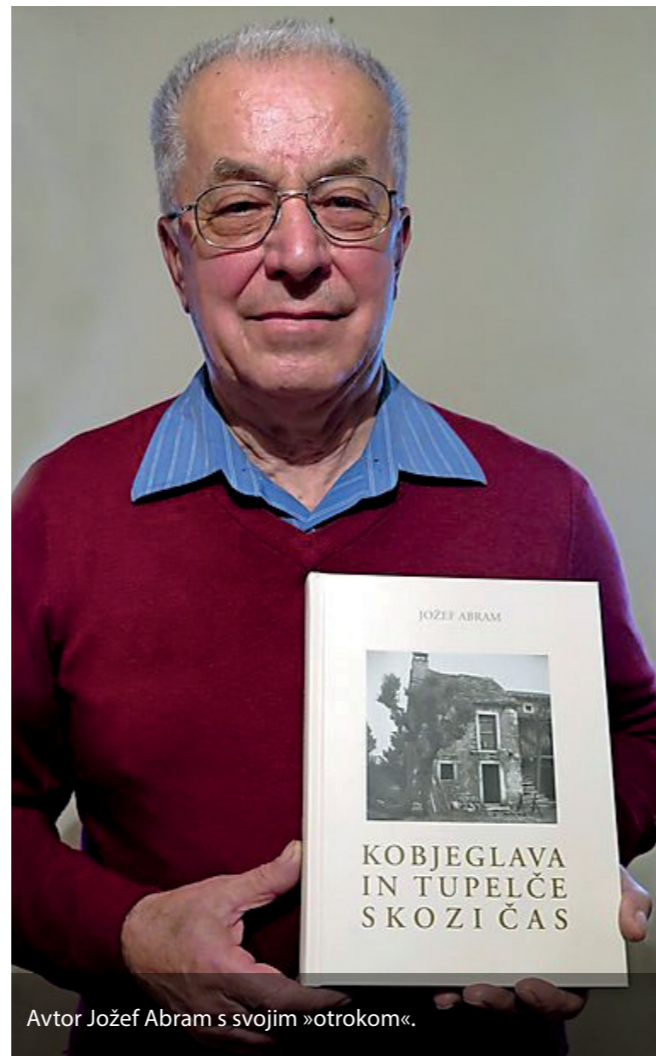
Prav srečevanje z obiskovalci in njihovo zanimanje za Kobjeglavo me je prepričalo, da sem začel zbirati gradivo za knjigo Kobjeglava in Tupelče skozi čas. Po šestletnem zbiranju gradiva je nastala kar obsežna knjiga (263 strani), ki so jo označili za znanstveno monografijo. V njej sem opisal zgodovino vasi od prvih arheoloških najdb, gradišč, rimskega obdobja in dolgega obdobja, ko smo bili pod Avstrijo. Po prvi svetovni vojni so naše kraje zasedli Italijani, od leta 1945 do 1947 je bila zavezniška uprava in končno smo prišli v Jugoslavijo oz. Slovenijo. Posebno vrednost za vsa ta obdobja predstavlja tudi opis družbenega in gospodarskega življenja, s poudarkom na opisu kmečkega dela in življenja z mnogimi slikami.

Naslovnica knjige, v kateri so med drugim podrobno opisane težave z vodo, ki so bile veliko breme vseh kraških pokrajin.

Iz Kobjeglave in Tupelče izhaja kar nekaj znanih ljudi, ki sem jih tudi opisal:

- Anton Rudež, roj. leta 1757, ki je najprej delal pri grofih Kobenzlih, nato je od njih kupil grad v Ribnici, sodeloval je z Valentinom Vodnikom in delal na kulturnem področju;

Avtor Jožef Abram s svojim »otrokom«.

- Anton Rudež, roj. leta 1847, je napisal prvi učbenik za gluhoneme z naslovom Gluhonemi;
- Janez Abram, roj. leta 1813, je bil kanonik, na koncu je služboval na škofiji v Gorici, bil pa je med drugim tudi v dvorni kaplan v Gradcu in na Dunaju in prestolonaslednikov vzgojitelj;
- dr. Josip Abram je bil celih 39 let poslanec v deželnem zboru v Gorici;
- Filip Abram je bil sodnik na vrhovnem sodišču, nato so mu na pravosodnem ministrstvu Avstro-Ogrske poverili personalni referat za slovenske dežele.

V knjigi je opisanih še kar nekaj pomembnih ljudi, ki izvirajo iz Kobjeglave in Tupelče. Pav tako so podrobno opisane težave z vodo, ki so bile veliko breme vseh kraških pokrajin, ter rešitve za oskrbo.

Prav posebno po letu 1904, ko so ustanovili društvo Kraški slavček Kobjeglava, je kulturno življenje zaživelo. Vsako leto so pripravili vsaj eno gledališko in pevsko predstavo. Žal je moralo društvo leta 1927 zaradi fašističnega odloka prenehati delovati, leta 2006 so ga obnovili.

V knjigi sem opisal tudi lepo vzdrževano in poslikano cerkev svetega Mihaela. Zanimivo je spoznati, kakšno je bilo nekdanje cerkveno življenje in kaj se je še vedno ohranilo. Duhovniki in učitelji so bili takrat pogosto edini izobraženci, ki so lahko marsikaj naredili. Leta

1925 je prišel v Kobjeglavo duhovnik Drašček, učitelj je bil Gerdol in društvo Kraški slavček je tudi na polno delovalo. Takoj so prišli tudi rezultati. Zaigrali so igro Lažizdravnik, spevoigro Kovačev študent in do leta 1927 naštudirali Pasijonsko igro. To je bilo delo, ki ga sedaj niti s pomočjo vseh okoliških gledaliških skupin ob stoletnici ne moremo ponoviti, saj je takrat sodelovalo 90 igralcev samo iz Kobjeglave in Tupelče, igra pa je trajala šest ur. Igrali so jo samo dvakrat, saj so jo fašisti prepovedali. Sam sem dogajanja v zvezi s to igro temeljito preštudiral, sodelovala sta tudi dr. Ogrin iz SAZU-ja Ljubljana in Florjančič iz Škofje Loke. Med drugim smo ugotovili, da igra ni bila prevod iz nemščine, ampak jo je napisal sam Ivan Drašček (rokopisi obstajajo) in je to četrto besedilo pasijonske igre v slovenščini.

V knjigi Kobjeglava in Tupelče skozi čas lahko najdemo še marsikaj zanimivega iz zgodovine in etnologije, zelo zanimiva je za domačine (vsaka družina ima svojo) in druge. Gradiva sem zbral toliko, da sem ga objavil še v drugi knjigi Ostanki iz zgodovine Kobjeglave in Tupelče (224 strani). Tudi besedilo Kobjeglavskega pasijona, ki ga je spisal Ivan Drašček, sem pripravil za tisk, saj ne želim, da bi to šlo v pozabo.

Iz tega kratkega opisa lahko zaznamo zanimivo vsebino knjige, ki nas povabi, naj si knjigo preberemo in si vasi Kobjeglava in Tupelče tudi ogledamo.

Besedilo: Jožef Abram (Tel: 051 355 578)

Svojo knjigo je v preteklosti predstavil v številnih slovenskih knjižnicah.

Sokol selec živi v Spodnji Savinjski dolini in jo s ponosom preletava.

Na vzpetino Krvavica na ogled sokola selca

»Počasi se je dvignil, pogledal okoli sebe, nato se je veličastno dvigoval in zaplaval po nebu. Šepetajoč vetrič mu je pel pesem, ta pa je svobodno preletaval Spodnjo Savinsko dolino. Zazrl se je proti ostankom gradu Ojstrica. Iskal je vodo; kapljico vode, da se osveži in nato znova zaplava po modrini neba. V Suhem potoku je ni bilo. Razprl je krila, pogledal visoko proti zahodu, kot da bi se želel nasmejati in vzletel proti gradu Žovnek, kjer se je nekoč pisala slovenska zgodovina ... Pristal je na razvalinah grajskega stolpa. Pogled se mu je ustavil na razpadajočem kamenju, se zazrl proti vzhodu, kjer so se sončni žarki kopali v jezeru. Ni premišljeval. Vzletel je in se spustil nad Žovniško jezero. Preletaval ga je in opazoval svojo podobo na vodni gladini. Spustil se je, se s kremplji dotaknil lesene površine, ki je plavala po vodi ... Sklonil se je ... Ne, priklonil se je, kot da bi se želel zahvaliti temu naravnemu daru. Prvič, drugič, tretjič ... Nato je spustil kljun v jezero in pil. Počasi. Pogled je dvignil proti nebu, kot da bi se želel zahvaliti Nekomu nad njim. Ponavljal je ta svoj ritual. Ko se je odžejal, je ponosno odletel proti nebu, letel do Miklavškega hribovja, se obrnil in preletaval polja hmelja ter se spustil v zavetje svojega doma – hriba Krvavica ...«

To je vsakodnevni ritual sokola selca, ki živi na vzpetini Krvavica, ki je dobila ime po rdeči prsti. Gnezda si dela na severni ali zahodni strani, kjer so navpične stene in je težek dostop do gnezdišča. Srednjeveški grad Ojstrica je bil postavljen nad domnevno traso rimskodobne ceste, ki je vodila iz Ljubljanske kotline skozi Črni graben ter se dvignila do sedanjih Trojan in Šentgotarda ter se nato čez Zaplanino in Presedlji spustila po pobočjih Čemšeniške planine proti Savinjski dolini.

Sokol selec gnezdi na severni ali zahodni strani, kjer so navpične skale in je težak dostop do gnezdišča.

V grbih Žovniških najdemo peresa. Heraldiki domnevajo, da so to orlova peresa, medtem ko nekateri trdijo, da so od sokola. Kakor koli že, sokol selec živi v Spodnji Savinjski dolini in jo s ponosom preletava. Tudi ko gradu Ojstrica ni bilo več, ta naj bi bil opuščen že zgodaj v 16. stoletju, in sta brata Jurij in Maksimiljan I. Schrattenbach ob vznožju hriba postavila nov dvorec Ojstrica, je sokol selec preletaval to območje in si žejo gasil z vodo iz Suhega potoka.

Zgodovina je pisala svojo zgodbo. Sokol selec se nanjo ni oziral, toda v našem društvu smo zanesenjaki, ki vemo, da je zgodovina

žovniških močno povezana s ptico, ki živi v stenah Krvavice. Ena izmed legend pravi, da so iz vzpetine v smrt pahnili Veroniko Deseniško. Bila naj bi tako lepa ženska, da vse do današnjih dni gora joka in spušča rdeče solze. Prav sokol selec naj bi bil tisti, ki jih briše s svojimi perutmi.

V Turističnem društvu Tabor imamo sekcijo, ki skrbi za ohranjanje kulturne dediščine. Zavedamo se, da bomo to najboljšo predstavili mladim skozi številne zgodbe, ki so se (nekatero) ohranile le na podlagi pripovedi. Tako pišemo zgodbe z glavnim junakom sokolom selcem. Ta je dobil ime Hor Ojstriški.

V naših pripovedih nastopajo tudi palčki. Začetnika sta Palčica Tara in Palček Bor, od tod naj bi izviral tudi ime našega kraja Tabor. Palčka imata številno družino malih palčkov, ki še danes živijo na gradu Ojstrica. Hodijo po vodo v Suhi potok, in če le dobro opazuješ, jih vidiš. Tako smo izvedeli tudi za njihova imena: Breza, Tisa, Jelka, Leska, Akacija, Gaber, Brin, Javor, Brest, Hrast ...

V pripovedih turističnega društva Tabor nastopajo tudi palčki.

Pa se za trenutek pomudimo še pri grbu rodbine Schrattenbach. V grbu imajo korenino, iz nje izhajajo trije hrastovi listi. Sedaj lažje razumemo, zakaj sta palčka Tara in Bor tako poimenovala svojo veliko družino palčkov. Razumemo, zakaj je sokol selec dobil ime Ojstriški. Čeprav gradu ni več, so le razvaline, je on tisti, ki si še vedno gasi žejo v Suhem potoku in skrbi, da razvaline nekdanjega mogočnega gradu pripovedujejo o življenju nekoč ...

Ruševine nekoč mogočnega gradu

Ob novoletnih praznikov se palčki preselijo v dolino. Pozdravljajo naše najmlajše. Sokol selec oziroma naš Hor Ojstriški pa izkoristi priložnost, si nadane drsalke in se spušča po zaledenem Žovniškem jezeru.

Kako lepo je verjeti v pravljice, ki trajajo že stoletja, ko se je začela pisati naša zgodovina ...

Besedilo in fotografije: Turistično društvo Tabor

Žovniško jezero.

Outdoor Črna na Koroškem

Malečnik

Gorska cerkev v Malečniku pridružena rimski baziliki Marije Vélike

ŽUPNIJA SV. PETRA PRI MARIBORU

sreda
06. 9. 2023 19.30

Koncert s solisti SNG Maribor in ognjemtom na Glaserjevi ploščadi (Andreja Zakonjšek Krt, Tim Ribič.)

četrtek
07. 9. 2023 19.30

Praznična maša v Marijini cerkvi na Gorci na predvečer praznika ter procesija z lučkami in Marijinim kipom [vodi apostolski nuncij v Kanadi nadškof mons. dr. Ivan Jurkovič]

petek
08. 9. 2023 10.00

Slovesna maša ob prazniku Marijinega rojstva na Gorci in razglasitev pridružitve gorske cerkve baziliki Marije Vélike v Rimu [vodi moriborski nadškof metropolit mons. Alojzij Cvikli, DJ]

Za prevoz romarjev do gorske cerkve bo poskrbjena. Parkirna mesta zagotovljena.

<http://www.zupnija-malecnik.hr>

Kjer je zdravje doma

Smejnalna terapija v turizmu

Piše: Barbara Završnik, certificirana vaditeljica joga smeha

Joga smeha kot edinstveno doživetje za hotelske goste.

Ljudje se odpravimo na dopust iz različnih razlogov – želimo si oddiha, sprostitev, povezovanja z naravo, spoznavanja novih krajev, ljudi in kultur, ustvarjanja nepozabnih spominov z najbližjimi ali preprosto pobeg od vsakodnevnega stresa in monotonije.

Trendi v turizmu kažejo, da ljudje iščejo izkušnje, povezane z lokalno kulturo in naravo, ki jim omogočajo sprostitev in izboljšanje počutja, ter aktivnosti, ki krepijo njihove odnose z drugimi. Ponudniki turističnih storitev v Sloveniji se vse bolj zavedajo pomena tovrstnih doživetij in se trudijo zagotoviti izvirne in pristne izkušnje, ki presegajo zgolj standardno turistično ponudbo.

Ena od takšnih izkušenj je lahko smejalna terapija oziroma joga smeha.

Kaj je joga smeha in kako poteka seansa smejalne terapije

Joga smeha je aerobna vadba, ki jo je razvil zdravnik dr. Madan Kataria v Indiji leta 1995. Znanstveno je preučeval koristi smeha na naše zdravje. Ob navdušenju nad prepoznanimi koristmi se je vprašal, kako bi lahko spodbudil smeh, razen z uporabo humorja. Inovativna rešitev se je pokazala v združitvi jogijskih tehnik dihanja (pranayame) s smehom namesto normalnega izdiha. Tako je nastala joga smeha, ki pomaga doseči pozitivne učinke smeha tudi brez humorja ali komedije. Znanstveno je potrjeno, da naše telo namreč ne loči med stimuliranim in spontanim smehom. V obeh primerih se v obtok sprožijo endorfini – 'hormoni sreče'. Kar je še boljše – smeh je močno nalezljiv, zato se zaradi skupinske dinamike stimulirani smeh po navadi hitro spremeni v iskrenega, spontanega.

Ker gre za vadbo, je prednost tudi ta, da se lahko smeh poljubno podaljšuje. Lahko se smejemo nekaj sekund ali več minut! Poleg tega, ker se ne uporablja humor, ni bojazni, da bi bile šale napačno sprejete zaradi medkulturnih ali drugih razlik med nami.

Za vadbo joga smeha udeleženci ne potrebujejo joga blazine in gibčnega telesa. Udeleženci telo lahkotno razgibajo, ne izvajamo klasičnih jogijskih poz (asan). Na seansah skupinske joga smeha se udeleženci najprej ogrejejo s kakšno zabavno skupinsko igro in energičnim ploskanjem, da prebijejo led. Potem sledi kombinacija dihalnih in smejalnih vaj. Pri smejalnih vajah ob raznih gibih telesa udeleženci ponavljajo zvoke HA-HA-HA ali HE-HE-HE, HO-HO-HO. Ta kombinacija po navadi iz njih izvabi smeh brez razloga ali vsaj nasmeh na obraz. Vadba se po navadi zaključuje s smejalno meditacijo, ko dovolimo naravnemu smehu, da nas preplavi od znotraj. To je močna izkušnja, ki pogosto vodi do zdrave čustvene katarze, občutka sproščenosti ter veselja, ki lahko traja več dni. Vadbo bi lahko še podrobneje opisala, a najbolje je, da jo doživite sami.

Primer smejalne vaje

Navajam primer smejalne vaje, ki se imenuje Smeh trebuhov. Za začetek si zavestno dovolite, da se boste naslednjih trideset sekund smejali brez razloga. Četudi vam bo sprva to malce čudno. Potem globoko vdihnite, roko položite na trebuh. Malce zadržite dih, nato začnite z roko krožiti po trebuhu in pri tem ponavljajte zvoke ho-ho-ho-ho ... Dopustite, da se zvoki prelevijo v smeh. Vajo ponovite večkrat, vsakič bo lažje in za nagrado boste prejeli boljše počutje.

Prednosti joga smeha na um, telo, duha in odnose

- Izboljšanje razpoloženja:** Joga smeha spodbuja sproščanje oksitocina, serotonina in endorfinov – t. i. hormonov sreče, kar nam pomaga dvigniti razpoloženje, zmanjšati tesnobo in depresijo ter se počutiti bolj pozitivno.
- Zmanjšanje stresa:** Smeh zmanjšuje raven stresnega hormona kortizola v telesu, kar pripomore k zmanjšanju občutkov stresa ter posledično izboljšanju kakovosti spanja.
- Krepitev imunskega sistema:** Smeh povečuje nastajanje protiteles in aktivira naravne celice ubijalke, kar lahko izboljša naš imunski odziv na bolezen.
- Vadba srčno-žilnega sistema:** S smehom izvajamo dihalne vaje, ki izboljšajo pretok kisika v telesu in tako blagodejno vplivajo na srčno-žilni sistem.
- Povečanje socialne povezanosti:** Skupinske seanse joga smeha spodbujajo interakcijo in očesni stik, izboljšajo odnose med udeleženci ter pripomorejo k boljšemu občutku pripadnosti skupnosti.

Izvedba joga smeha v hotelih za domače in tuje goste

Smejnalna terapija je odlična dopolnitev hotelske turistične ponudbe. Tako domači kot tuji gostje bi lahko imeli koristi od udeležbe na smejalnih seansah, ki bi jih lahko organizirali na primer na plaži, na hotelskih terasah ali v notranjih prostorih.

Poleg organiziranih seans joga smeha bi lahko hoteli gostom ponudili tudi smejalne koticke ali sobe, v katerih bi se lahko sprostil samostojno ali v manjših skupinah s pomočjo videoposnetkov enostavnih smejalnih vaj. Posnetke vaj lahko gostje uporabljajo sami, kadar začetijo potrebo po sprostitvi ali pozitivnosti.

Sama sem joga smeha občasno izvajala v hotelu Iberostar Ciudad Blanca in hotelu Be Live na Majorci, kjer sem bila zaposlena kot animatorka. Prejela sem veliko pozitivnih povratnih informacij. Zdej želim ponuditi priložnost slovenskim hotelom in turističnim društvom, da svojim gostom omogočijo celostno sprostitev, obilo smeha in nepozabno izkušnjo, ki bi jim ostala v lepem spominu ter jih spodbudila k ponovnemu obisku. V primeru zanimanja za sodelovanje me lahko kontaktirate na barbara@harmonatio.com.

Kam po Sloveniji, odkrijete na 55. MOS-u!

Kmalu največji sejmski dogodek leta - 55. MOS, Celjski sejem 13.–17. september 2023

Bliža se največji in najbolj tradicionalni sejem na Celjskem sejmu, sejem MOS, ki tokrat praznuje že 55 let! Potekal bo med 13. in 17. septembrom, gre pa za največjo poslovno-sejmsko prireditev v Sloveniji in širše, s 55-letno tradicijo in trajnostno vizijo. Ker bo na MOS-u letos še posebej jubilejno razpoloženje, se obeta kar nekaj novosti. Vsekakor pa gre za največji sejmski dogodek leta, ki upravičeno nosi ime sejem vseh sejmov.

Letošnji MOS bo v znamenju zelenega prehoda s sončnimi elektrarnami, e-mobilnostjo, trajnostnim razvojem. Veliko bo prikaznih voženj, animacij, poligonov, kjer boste lahko preizkusili nov e-prevoz, o katerem že dolgo razmišljate – od navadnih koles, do e-skirojev, skuterjev, avtomobilov. Tudi letos v okviru Evropskega tedna mobilnosti spodbujamo akcijo »5 kolesom na MOS«.

Na enem mestu bo ponudba za dom, za gradnjo, za prosti čas, za zdravo hrano, predstavljala se bo slovenska modna industrija, poskrbljeno bo za razvedrilo in zabavo. Vsako leto veliko zanimanja požanje Ulica obrti in rokodelske delavnice. Velik poudarek bo na promociji različnih poklicev, zato dobrodošli osnovnošolci in srednješolci, ki se odločate o vaši poklicni karieri. Na enem mestu boste lahko spoznali različne poklice, praktične prikaze in svetovalce, ki vam bodo odgovorili na vsa vaša vprašanja. Na sejem pride tudi Evropska komisija, ki bo predstavljala Evropsko leto spretnosti. V eni izmed večjih sejmskih dvoran bo velika ponudba turističnih destinacij po vsej Sloveniji, predstavljale se bodo butične lokacije, kmetije, ponudniki domače hrane. Tako ne bo manjkalo tudi številnih degustacij in spoznavanja s slovensko kulinariko posebnostjo po pokrajinah.

Podrobneje se boste seznanili s pohodništvom, kolesarjenjem, zimskimi, vodnimi in adrenalinskimi doživetji, spoznali boste nove razloge za team buildinge. Predstavili se bodo razstavljavci velnes in zdraviliškega turizma, kongresnega, kulturnega in dentalnega turizma. Ob vseh teh doživetjih pa potrebujemo seveda tudi opremo – tako

ne bo manjkalo oblačil in obutve, opreme in pripomočke za kampiranje in za pohodništvo v vseh vremenskih razmerah. Predstavili se bodo tudi razstavljavci s področja kampinga in karavaninga z avtodomi in opremo zanje.

Nedvomno bo vse obiskovalce zanimal pester program zdravega načina življenja. Tako boste lahko na MOS-u spoznali uporabo defibrilatorja in oživljanja, lahko si boste dali izmeriti sladkor v krvi ali krvni tlak, vprašanja boste lahko zastavljali Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje, kjer se boste seznanili z nalezljivimi boleznimi. Skrb za zdravje in spoznavanje z vsem, kar lahko sami naredimo za svoje telo, bo čudovita izkušnja na MOS-u, zato obiščite ta največji sejmski dogodek v Sloveniji in poskrbite za svoje zdravje.

Letošnji MOS bodo obiskala tudi številna ministrstva, ki bodo obiskovalcem predstavljala digitalne storitve javnih ustanov in popolno digitalno preobrazbo, ki bo korenito olajšala naša vsakdanja opravila na ustanovah.

Spoznali boste več kot 1000 razstavljavcev, opravili boste odlične sejmske nakupe in se opremili z vsemi informacijami, ki jih ta hip potrebujete.

Lanski MOS je obiskalo blizu 62.000 obiskovalcev, bodite letos tudi vi med njimi in del nove sejmske dogodivščine, ki si jo boste nedvomno zapomnili! Odpravite se na izlet v Celje, doživite popoln dan zabave in sprostitve ter spoznajte 55. MOS.

Obiščite Celjski sejem, 55. MOS, 13. – 17. september 2023.

Slovenska turistična revija Lipov list, nadaljevanje Turističnega vestnika, izhaja 2. teden v sodem mesecu

UDK 338,34+796,5(497,12), ISSN 0352-4353
Avgust 2023

Izdaja:
Turistična zveza Slovenije

Naslov uredništva:
Turistična zveza Slovenije, Miklošičeva cesta 38/VI,
SI – 1000 Ljubljana, tel. 01/43 41 670, faks: 01/43 41 680,
info@turisticna-zveza.si, www.turisticna-zveza.si

Urednica: Polona Frelj
Lektoriranje: Mateja Blažič Zemljčič
Oblikovanje: Polona Jericijo, PriMS mediji, d.o.o., Ljubljana

Uredniški odbor:
Boštjan Luštrek, Iztok Pipan, Jure Sodja, Karmen Grebenc
Burger, Urša Jurak Kuzman, Katerina Vidner Ferkov

Transakcijski račun:
SI56 03100-1000010639

Naročilo na Lipov list oddate na info@turisticna-zveza.si
Celoletna naročnina za 2023 je 35,04 eur.

Slovenija je KUL destinacija

Turistična zveza Slovenije je čez poletje tudi letos razpisala počitniško Tik tok akcijo. Mlade vabimo k pripravi Tik Tok video spota s sloganom v slovenskem in/ali angleškem jeziku, s katerim boste sovrstnike doma in v tujini prepričali, da je Slovenija kul destinacija za poletna doživetja.

Se med počitnicami včasih tudi dolgčas? Se radi kratkočasite s telefoni? Če ste odgovorili z da, potem je akcija Turistične zveze Slovenije kot nalašč za vas. Zasnovali smo zabavno počitniško akcijo Slovenija za mlade. Generacijo od 15. do 29. leta vabimo k pripravi Tik Tok video spota s sloganom v slovenskem in/ali angleškem jeziku, s katerim boste sovrstnike doma in v tujini prepričali, da je Slovenija »kulska« destinacija za poletna doživetja.

Spote nam lahko pošiljate ves čas počitnic, do vključno 10. septembra 2023. Ob Svetovnem dnevu turizma bomo deset najboljših reklamnih kampanj, zasnovanih za objavo na družbenem omrežju Tik Tok, predstavili širši javnosti. Najboljše bomo nagradili s privlačnimi nagradami, ki bodo potešile popotniško žilico.

Prebudite svojo ustvarjalno žilico in ustvarite »odštekano« reklamno kampanjo s privlačnim sloganom, ki kar kliče k preživljanju aktivnega in trajnostno naravnega oddiha v Sloveniji!

Turistična zveza Slovenije

I FEEL SLOVENIA

Celjski sejem

13.–17. SEPTEMBER 2023

MOS TURIZEM

**Trajnostni & zeleni turizem,
kulinarika ter kamping
& karavaning**